

დედოფლისწყარო

ახალი ამბები

83 2-5

- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი თურქ კოლეგას შეხვდა
- ლევან დავითაშვილი: „გარემოსდაცვითი მიმართულება არის სახელმწიფოს პრიორიტეტი, ასევე პრიორიტეტია საქართველოს ევროპასთან ასოცირების დღის წესრიგის ნაწილში“
- ქ. ბათუმში, გარემოს ეროვნული სააგენტოს ახალი რეგიონული ოფისის მშენებლობა დაიწყო
- ქვევრს დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის სტატუსი მიენიჭა

- მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების (მგვ) ელექტრონულ რეესტრში სავალდებულო რეგისტრაციის ვადა 1 წლით გახანგრძლივდა
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში, მუხურის ტყე-პარკის განვითარების პროექტი განიხილეს

- სახელმწიფო პროგრამის „დანერგე მომავალი“ მოქმედების არეალი ფართოვდება
- კახეთის რეგიონში, მარცვლოვანი კულტურების მოსავლის აღების მოსამზადებელი სამუშაოები მიმდინარეობს
- ლევან დავითაშვილი: „ჩაის პლანტაციების აღდგენა-რეაბილიტაციისთვის, საგრანტო დახმარებები და 90 პროცენტის თანადაფინანსება ხორციელდება“

- ლურჯი მოცვის ექსპორტის მაჩვენებელმა სამ მილიონ დოლარზე მეტი შეადგინა

წარმატების ისტორიები

83 6

ჩაის აღდგენილი პლანტაცია გურიაში

მეფუტკრეობის წარმატებული სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი ზუგდიდიდან

წარმატებული სასათბურე მეურნეობა მცხეთაში

მეფუტკრე ფერმერებისთვის ტრენინგი ჩატარდა

მედიორაცია

83 7

- ქალაქის დამშრობი მასივის განმედიოთი სამუშაოები მიმდინარეობს
- სოფელ ჩუმლაყში დამშრობი არხი გაიწმინდა
- სოფელ ვაქირში სამელიორაციო არხები წესრიგდება
- შიდა ქართლის მოსახლეობა ტაშისკარის რეაბილიტირებული სარწყავი სისტემით ისარგებლებს

ქართული ღვინო

83 8

- ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის გაზრდისკენ მიმართული ღონისძიებები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში პანდემიის პირობებშიც აქტიურად გრძელდება

ვაზის ჯიშები

83 9

დონდლაბი; ნაკუთვანული; რცხილი; ქველოური

დაცული ტერიტორიები

83 10-11

- თუშეთის ეროვნული პარკი
- ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი
- ქაჭუნას ეროვნული პარკი
- კინტრიშის ეროვნული პარკი
- ქობულეთის ეროვნული პარკი

დაცული ტერიტორიები

83 12

- ალგეთის ეროვნული პარკი, 7-21 ივნისს, კორეის ეროვნული პარკების ფოტოგამოფენას მასპინძლობს. პარალელურად, კორეაში, ქ. ვონჯუში, საქართველოს ეროვნული პარკების ფოტოები გამოიფინა
- 2020 წელს, პანდემიის მიუხედავად, დაცულ ტერიტორიებზე რეაბილიტაცია 200 კილომეტრის სიგრძის ეკოტურისტულ ბილიკებს ჩაუტარდა

ინტერვიუ

83 13

- ინტერვიუ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის გარემოს ინტეგრირებული კონტროლის სამსახურის ინსპექტორ ემა ბარკალაიასთან

უახლესი სუხათი ანათიანი მომავლისთვის

83 14

სურსათის უვნებლობა ავლას გვეხება

წარმოება და ექსპორტი

83 15

გარემოს დაცვა

83 16

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი თურქეთის კოლეგას შეხვდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი თურქეთის სოფლის მეურნეობის და სატყეო სამინისტროს დელეგაციის წევრებს შეხვდა. დელეგაციას მინისტრი ბექირ პაკდემირლი ხელმძღვანელობდა.

შეხვედრაზე მხარეებმა ორ ქვეყანას შორის სოფლის მეურნეობისა და სატყეო მიმართულებით თანამშრომლობის გაღრმავების საკითხებზე იმსჯელეს.

შეხვედრის ფარგლებში, ხელი მოეწერა ცხოველთა ჯანმრთელობის შესახებ ურთიერთგაგების მემორანდუმს, რომელიც საქართველოდან ცხოველური წარმოშობის პროდუქტების ექსპორტის ზრდას შეუწყობს ხელს.

„ცხოველთა ჯანმრთელობის შესახებ ურთიერთგაგების მემორანდუმი წინადადებული ნაბიჯი იქნება ქვეყნებს შორის თანამშრომლობის გაღრმავების კუთხით. მემორანდუმის ფარგლებში გაწეული სამუშაო საშუალებას მისცემს ქართველ მწარმოებლებს, ცხოველებისა და ცხოველური წარმოშობის პროდუქტების ექსპორტი გაზარდონ“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ბექირ პაკდემირლიმ მზადყოფნა გამოთქვა, ქართულ მხარეს სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა მიმართულებით თურქეთში დანერგილ ელექტრონულ სისტემებთან დაკავშირებული გამოცდილება გაუზიაროს.

„გვაქვს ფერმერთა და ცხოველთა ელექტრონული რეგისტრაციის სისტემების წარმატებული პროგრამები; ასევე, გვაქვს ელექტრონული სასოფლო-სამეურნეო ბაზარი, რომელიც ფერმერების სარეალიზაციო ბაზრებზე წვდომის გაუმჯობესებას და შემოსავლების ზრდას ემსახურება“, - განაცხადა ბექირ პაკდემირლიმა.

როგორც შეხვედრაზე საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა აღნიშნა, სამინისტრო, თურქულ მხარესთან ერთად, თევზჭერის და სატყეო მიმართულებებით თანამშრომლობის მემორანდუმების პროექტზე მუშაობს, რაც მნიშვნელოვანი იქნება ორივე ქვეყნისთვის.

შეხვედრაზე საუბარი შეეხო სამეცნიერო, მარცვლეული კულტურების, სატყეო და

სასურსათო პროდუქციის ნარჩენების მართვის მიმართულებით ქვეყნებს შორის თანამშრომლობის საკითხებს. საზგასმით აღინიშნა საქართველოს, თურქეთსა და აზერბაიჯანს შორის მეთხილეობის მიმართულებით სამხრეთი თანამშრომლობის მნიშვნელობა, რაც დადებითად აისახება როგორც საქსპორტო ბაზრების გაფართოების, ასევე თხილის რეალიზაციით მიღებულ შემოსავლებზე.

შეხვედრას თურქეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში, ფატმა ჯერენ იაზგანი, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი უწყებების და თურქეთის სოფლის მეურნეობისა და სატყეო სამინისტროს წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

ლევან დავითაშვილი: „გარემოსდაცვითი მიმართულება არის სახელმწიფოს პრიორიტეტი, ასევე პრიორიტეტია საქართველოს ევროპასთან ასოცირების დღის წესრიგის ნაწილი“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი, ავსტრიის ელჩთან, თომას მიულმანისთან ერთად, კრწანისის ტყე-პარკში, გარემოს დაცვის მსოფლიო დღისადმი მიძღვნილ გამოფენას „ბუნების სტუმარი“ დაესწრო.

გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო ცნობილი ავსტრიელი ხელოვანისა და გარემოსდაცველის, ფრიდენსრაიხ ჰუნდერტვასერის ნამუშევრები.

„1974 წლიდან, მსოფლიოში, მათ შორის, საქართველოში გარემოსდაცვითი მსოფლიო დღე აღინიშნება. ძალიან მნიშვნელოვანია ამ დღეს გარემოსდაცვითი პოლიტიკაზე საუბარი. გარემოსდაცვითი მიმართულება არის სახელმწიფოს პრიორიტეტი, ასევე პრიორიტეტი საქართველოს ევროპასთან ასოცირების დღის წესრიგის ნაწილი. ერთ-ერთი მიმართულება, რომელიც საქართველომ პროგრესს უნდა მიაღწიოს იმისთვის, რომ ევროკავშირის წევრობის ღირსეული კანდიდატი ქვეყანა გახდეს, არის გარემოსდაცვითი სწორი პოლიტიკის გატარება. ამ კუთხით ჩვენ გვაქვს ასოცირებით განსაზღვრული კომპლექსური

დღის წესრიგი, რომელიც ითვალისწინებს ზრუნვას გარემოს სხვადასხვა მიმართულებაზე. უნდა აღინიშნოს დაცული ტერიტორიების გაფართოება, რომელიც გასულ წელს რეკორდული მასშტაბით, 200 ათას ჰექტარზე მეტით განხორციელდა და ქვეყნის მთელი ტერიტორიის 12 პროცენტს ფარავს; ახალი სატყეო რეფორმა; დონორების მხარდაჭერით, მოვახდენთ ტყის მეურნეობის და ეკოლოგიის უკეთესად მართვას, ასევე, ეკონომიკური პოტენციალის სწორად გამოყენებას. ჰაერზე ზრუნვა ძალიან მნიშვნელოვანია. ჩვენ ვიმყოფებით კრწანისის ტყე-პარკში, თბილისსა და რუსთავს შორის. რუსთავში ყველაზე დიდი გამოწვევები გვაქვს. მივიღეთ ახალი კანონმდებლობა, რომელიც უკვე ძალაში შევიდა და წლის ბოლომდე, მსხვილი სამრეწველო საწარმოები ახალი ტექნოლოგიების დანერგვით და მუდმივი მონიტორინგის ფარგლებში, ამ ქალაქის ეკოლოგიურ მდგომარეობას გამოასწორებს. ასევე მნიშვნელოვანია ურბანული გამწვანების საკითხები, რაზეც თბილისის მერია მუშაობს ძალიან აქტიურად. ბოლო წლე-

ბის განმავლობაში თბილისში, გამწვანების მიმართულებით, მართლაც დიდი პროგრესი გვაქვს. ეს არის კომპლექსური ნაწილი რაც უკავშირდება თბილისის ჰაერის მართვას, რომელიც მთავრობამ 2017 წელს დაამტკიცა. ვხედავთ როგორ შეიცვალა სატრანსპორტო, გამწვანების პოლიტიკები, რომელიც ქალაქის ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესებისკენ არის მიმართული. ასეთივე გეგმა მთავრობამ, გასულ წელს, დაამტკიცა ქალაქ რუსთავისთვის. დარწმუნებული ვარ, რომ რუსთავში მნიშვნელოვანი პროგრესი გვექნება. ჩვენ მივალდინეთ შეთანხმებას შვედეთის მთავრობასთან. გვექნება დაფინანსება, რომ გაკეთდეს რუსთავის მტკვრის ქალის ეკოსისტემის სრული შეფასება, დაგეგმვა, იმისთვის, რომ რუსთავის გამწვანება გეგმაზომიერად მოხდეს“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

მინისტრმა მადლობა გადაუხადა ავსტრიის საელჩოს, ავსტრიის განვითარების სააგენტოს, ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოსა და CENN-ს ღონისძიების ორგანიზებისთვის.

აღსანიშნავია, რომ კრწანისის ტყე-პარკში გამოფენის მასპინძლობა შემთხვევითი არ არის. თბილისთან ახლომდებარე 200 ჰექტარზე გაშლილი მწვანე სივრცის შენარჩუნებას ავსტრიის განვითარების თანამშრომლობამ შეუწყობს ხელს.

ქ. ბათუმში, გარემოს ეროვნული სააგენტოს ახალი რეგიონული ოფისის მშენებლობა დაიწყო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი, აჭარის მთავრობის ხელმძღვანელთან, თორნიკე რიჟვაძესთან და გარემოს ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლებთან ერთად იმყოფებოდა ტერიტორიაზე, სადაც სააგენტოს ახალი ოფისის მშენებლობა დაიწყო.

„გარემოს ეროვნული სააგენტოს რეგიონული სამსახური სავალალო პირობებში ფუნქციონირებდა. ეს არის უმნიშვნელოვანესი სტრუქტურა, რომელსაც ნამდვილად სჭირდება განვითარება, გაძლიერება და ჩვენი მხრიდან მხარდაჭერა. რამდენიმე წელი მიმდინარეობდა მუშაობა, რომ შერჩეულიყო პროექტი და გამოყოფილიყო ტერიტორია, რაც აჭარის ხელისუფლების მხარდაჭერით მოხერხდა. ჩვენ დღეს დავიწყეთ ახალი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა, რომელიც საშუალებას მოგვცემს, თანამედროვე პირობებში, მაღალ დონეზე აღჭურვილ ლაბორატორიაში ჩავატაროთ მნიშვნელოვანი კვლევები. შავი ზღვის ეკოსისტემის შენარჩუნება არის უმთავრესი პრიორიტეტი და ჩვენი ევროკავშირთან აღებული ვალდებულების ნაწილი. ამ

მიმართულებით სამინისტრო გააგრძელებს ინვესტირებას, თანამშრომლების მხარდაჭერას, ახალგაზრდა კადრების მომზადებას, იმისთვის, რომ უდიდესი რესურსი - შავი ზღვა და მისი ეკოლოგია დავიცვათ“, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა.

ახალ, სამსართულიან შენობაში გარემოს ეროვნული სააგენტოს ისეთი უმნიშვნელოვანესი სტრუქტურული ერთეულები განთავსდება, როგორებიცაა: მეთევზეობის, აკვაკულტურისა და წყლის ბიომრავალფეროვნების დეპარტამენტი, გარემოს დაბინძურების მონიტორინგის დეპარტამენტის ბათუმის ლაბორატორია და აჭარის რეგიონული ჰიდრომეტეოროლოგიური ობსერვატორია. საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად

მოეწყობა ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ანალიზის, მიკრობიოლოგიური, ჰიდრობიოლოგიური, იქთიოლოგიური ლაბორატორიები, რომლებიც აღჭურვილი იქნება ულტრათანამედროვე ხელსაწყო-დანადგარებით და კვლევითი სფეროს სპეციფიკისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურით. გარემოს ეროვნული სააგენტოს კვალიფიციური კადრები, რომლებიც დღეს სრულად ამორტიზებულ შენობაში მუშაობენ, ახალი, საერთაშორისო სტანდარტის ინფრასტრუქტურით ისარგებლებენ.

პროექტის ჯამური ღირებულება 1.300 000 ლარია. შენობის საერთო ფართი 1872 მ²-ს შეადგენს.

აჭარის მთავრობის ხელმძღვანელის, თორნიკე რიჟვაძის განცხადებით, გარემოს ეროვნული სააგენტოს რეგიონული სამსახურის თანამედროვე ინფრასტრუქტურა გააუმჯობესებს თანამშრომლების შრომის პირობებს და ხელს შეუწყობს შავი ზღვის ეკოლოგიის და უსაფრთხოების დაცვას.

„დღეს ნამდვილად მნიშვნელოვანი დღეა. ახალი ინფრასტრუქტურა, რომლის მშენებლობა დავიწყეთ, დაგვხმარება, შევინარჩუნოთ არსებული სამეცნიერო-კვლევითი პოტენციალი და მომავალში კიდევ უფრო მეტად გავაძლიეროთ. მშენებლობის დასრულების შემდეგ, გარემოს ეროვნულ სააგენტოს საშუალება მიეცემა, გააღრმავოს შავი

ზღვის აუზის ქვეყნებთან საერთაშორისო თანამშრომლობა სამეცნიერო კუთხით, მხარი დაუჭიროს აკვაკულტურის განვითარებას და გააძლიეროს შავი ზღვის მონიტორინგი“, - აღნიშნა გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსმა, ანდრო ასლანიშვილმა.

გარემოს ეროვნული სააგენტოს რეგიონული სამსახურის ახალი ინფრასტრუქტურა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს გარემოსდაცვით სფეროში ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერებას, რაც ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების ხელშეკრულებით გარემოსდაცვით სფეროში ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებაზეც აისახება. ამ ვალდებულებათა შორისაა, ევროკავშირის საზღვაო სტრატეგიის ჩარჩო დირექტივის (MSFD) პრინციპების იმპლემენტაცია, რომლის მთავარ მიზანს შავი ზღვის დაბინძურებისაგან დაცვა, ზღვის ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება და საზღვაო ბიოლოგიური რესურსების მდგრადი გამოყენება წარმოადგენს.

ქვევრს დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის სტატუსი მიენიჭა

ქვევრი პირველი არასასურსათო პროდუქტია, რომელიც ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის სახელმწიფო რეესტრს დაემატა. ქვევრის დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის დამადასტურებელი მოწმობა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრს, ლევან დავითაშვილს საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრმა „საქპატენტი“ გადასცა.

„ქართული ქვევრის ღვინო, როგორც

საქართველოში, ასევე საერთაშორისო ასპარეზზე, სულ უფრო პოპულარული ხდება, რაც ყურადღებას კიდევ უფრო ზრდის; სწორედ ამიტომ, ქვევრს, როგორც პროდუქტს, რომელიც ხარისხს მნიშვნელოვნად განაპირობებს, მეტი ყურადღება სჭირდება. „იუნესკოს“ აღიარებამ ჩვენ მეტი პასუხისმგებლობა დაგვაკისრა. სახელმწიფოს მხრიდან ქვევრის ღვინის პოპულარიზაციისთვის ბევრი რამ გააკეთდა. სამინისტრომ იმუშავა და შექმნა ქვევრის სტანდარტი,

სადაც გათვალისწინებულია ის ისტორიული მესხიერება და მემკვიდრეობა, რომელიც ამ მიმართულებით გვაქვს. მჭიდროდ ვითანამშრომლეთ საქპატენტთან და ქვევრი, როგორც არასასურსათო პროდუქტი პირველია საქართველოში, რომელსაც გეოგრაფიული აღნიშვნის სტატუსი გააჩნია. ეს კიდევ უფრო მეტად შეუწყობს ხელს ქართული ქვევრის ღვინის პოპულარიზაციას, როგორც ქვევრის შიგნით, ისე ქვევრის გარეთ“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

აღსანიშნავია, რომ 2013 წელს, ქვევრში ღვინის დაყენების ქართულ ტრადიციულ მეთოდს იუნესკოს (UNESCO) არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი მიენიჭა, რაც ამ მეთოდის უნიკალურობაზე მიუთითებს და გზავნილია მთელი მსოფლიოსთვის, რომ ღვინო უძველესი ქართული კულტურის შემადგენელი ნაწილია.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ სარეგისტრაციო მონაცემებში დეტალურად განწერა ქვევრის, როგორც საღვინე ქურჭლის ფორმა, აღწერილობა, ზომები და მოცულობა, დასამზადებელი ნედლეული, დამზადების ტექნოლოგია და სხვა მახასიათებლები. აღნიშნული სპეციფიკაციების დაცვა ქართული ღვინის ხარისხის გაუმჯობესებისკენ გადადგმული კიდევ ერთი ნაბიჯი იქნება.

ქვევრის გეოგრაფიულ აღნიშვნად დაცვა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია საქართველოსთვის, ქვეყნისთვის, რომელსაც მეღვინეობის 8-ათასწლიანი უწყვეტი ისტორია აქვს. ქართული ტრადიციული მეთოდით ღვინის დაყენება ეროვნულ საღვინე ქურჭელს - ქვევრს უკავშირდება. ქვევრის დამზადება ქართველი ხალხის ინტელექტის ნაყოფს წარმოადგენს.

ქვევრის ღვინოს დღეს თითქმის ყველა ქართული ღვინის კომპანია აწარმოებს, წლიდან წლამდე იზრდება ექსპორტში მისი წილი. ამ ეტაპზე ცალკეული მეღვინეები ქართულ ქვევრში ღვინოს იტალიაში, აშშ-ში, საფრანგეთში, ესპანეთში, იაპონიაში, სლოვენიაში და სხვა ქვეყნებში აწარმოებენ.

მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების (მგვ) ელექტრონულ რეესტრში სავალდებულო რეგისტრაციის ვადა 1 წლით გახანგრძლივდა

ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული ტექნიკური რეგლამენტებით გათვალისწინებული ზეთების, საბურავების, ელექტრონული მოწყობილობების და აკუმულატორები/ბატარეების მწარმოებლების ვალდებულება, მოეხდინათ მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების (მგვ) ელექტრონულ რეესტრში სავალდებულო რეგისტრაცია 2021 წლის 1 ივნისამდე, ვადა ერთი წლით, 2022 წლის 1 ივნისამდე გადაინა. შესაბამისად, მწარმოებლებს საშუალება მიეცათ, აღნიშნულ ვადაში მოემზადონ რეგლაციის მოთხოვნის შესასრულებლად.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეებმა, ნინო თანდილაშვილმა და სოლომონ პავლიაშვილმა, მწარმოებლის გაფართოებულ ვალდებულებებთან დაკავშირებული ტექნიკური რეგლამენტებით გათვალისწინებული მოთხოვნის გადავადების საკითხთან დაკავშირებით, ბიზნესასოციაციის წარმომადგენლებთან შეხვედრა გამართეს.

როგორც შეხვედრაზე სოლომონ პავლიაშვილმა აღნიშნა, მთავრობამ გაითვალისწინა პანდემიით შექმნილ ვითარებაში ბიზნესსექტორის გამოწვევები და მიიღო გადაწყვეტილება რეგისტრაციის ვადის გავრცელების შესახებ.

აღსანიშნავია, რომ ტექნიკური რეგლამენტების თანახმად, ზეთების, საბურავების, ელექტრონული მოწყობილობების და აკუმულატორები/ბატარეების მწარმოებლები ვალდებული არიან, მათ მიერ წარმოებული პროდუქტის ბაზარზე განთავსებამდე, დარეგისტრირდნენ მგვ ელექტრონულ რეესტრში.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში, მუხურის ტყე-პარკის განვითარების პროექტი განიხილეს

პროექტი მოიცავს 9000 ჰექტარამდე უნიკალური ტყის ეკოსისტემის მრავალმხრივი შეფასების, კატეგორიზაციის, სტატუსის მინიჭების, ზონირების, მართვის რეჟიმების განსაზღვრის, დაპროექტების, ეკომეგობრული ტურისტული ინფრასტრუქტურის შექმნის, მართვისა და მონიტორინგის გრძელვადიან ღონისძიებებს, რომლებიც ერთიანი გეგმის ფარგლებში უნდა განხორციელდეს.

„ჩვენი სამინისტროსთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ტყის მდგრადი მართვა. ავსტრიის განვითარების სააგენტოს ფინანსური მხარდაჭერით, მუხურის ტყე-პარკის განვითარების პროექტის განხორციელება ხელს შეუწყობს მოსახლეობის კეთილდღეობას და მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას“, - განაცხადა იური ნოზაძემ.

პროექტზე მუშაობა განხორციელდება ერთიანი სატყეო სააგენტოს მიერ

მუხურის ხეობასთან დაკავშირებული ადგილობრივი, რეგიონული, ეროვნული და საერთაშორისო დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით.

მუხურის ტყე-პარკის განვითარების პროექტი ხორციელდება კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელის (CENN) ორგანიზებით და ავსტრიის განვითარების თანამშრომლობის (ADC) ფინანსური მხარდაჭერით, პროექტის „ტყის მდგრადი მართვა სოფლის განვითარებისათვის“ ფარგლებში.

სამინისტროში გამართულ შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი უწყებების, ავსტრიის განვითარების თანამშრომლობის (ADC), კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელის (CENN) და საერთაშორისო ექსპერტთა ჯგუფის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

სახელმწიფო პროგრამის „დანერგე მომავალი“ მოქმედების არეალი ფართოვდება

საქართველოს მთავრობამ სახელმწიფო პროგრამაში „დანერგე მომავალი“ ცვლილებები დაამტკიცა. ცვლილებების თანახმად, პროგრამის ფარგლებში დასაფინანსებელ არეალზე არსებული შეზღუდვა მოიხსნა. შესაბამისად, ბალების გასაშენებლად თანადაფინანსება შესაძლებელია სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთებზე მთელი ქვეყნის მასშტაბით.

პროგრამაში ცვლილებებით დაზუსტდა სეტყვის სანინააღმდეგო სისტემების ან/და ქის/ჭაბურღილის/წვეთოვანი სარწყავი სისტემის მოწყობის დასაფინანსებელი ჰექტრებისა და თანადაფინანსების მოცულობა. ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს დაუფინანსდებათ ვაშლის, მსხლისა და ბლის ბალებისთვის განკუთვნილი სეტყვის სანინააღმდეგო სისტე-

მების მოწყობის ღირებულების არაუმეტეს 10%, ხოლო სასოფლო-სამეურნეო სტატუსის მქონე კოოპერატივების, გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებისა და მაღალმთიანი დასახლებების შემთხვევაში - არაუმეტეს 20%, კომპონენტის ფარგლებში დაფინანსდება არაუმეტეს 50 ჰა სეტყვის სანინააღმდეგო სისტემების მოწყობა. ქის/ჭაბურღილის (მათ შორის, სატემბი სადგურის) მოწყობის შემთხვევაში კი, თანადაფინანსება მოხდება ღირებულების არაუმეტეს 50%-ისა (ერთ ბენეფიციარზე არაუმეტეს 15,000 ლარისა), ხოლო სასოფლო-სამეურნეო სტატუსის მქონე კოოპერატივების, გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებისა და მაღალმთიანი დასახლებების შემთხვევაში - არაუმეტეს 60%-ისა (ერთ ბენეფიციარზე არაუმეტეს 18,000 ლარისა).

კახეთის რეგიონში, მარცვლოვანი კულტურების მოსავლის აღების მოსაზღადაბელი სამუშაოები მიმდინარეობს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე გიორგი ხანიშვილი, კახეთის რეგიონში, ხორბლისა და ქერის მოსავლის აღების მოსაზღადაბელ სამუშაოებს გაეცნო.

ძლებთ ორგანიზებულად ვმართოთ პროცესი. მოგუნოდებ ფერმერებს, დროულად გააკეთონ მოსავლის აღები ტექნიკის მომსახურებაზე განაცხადი, გააფორმონ ხელშეკრულება, რათა ოპერატიულად მიიღონ მომსახურება“, - განაცხადა სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ, გიორგი ხანიშვილმა.

კახეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებულის, ირაკლი შიოშვილის განცხადებით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან მჭიდრო თანამშრომლობით, მარცვლოვანი კულტურების მოსავლის შეუფერხებლად ასაღებად, აქტიურად მიმდინარეობს მოსაზღადაბელი სამუშაოები.

„ძალიან მნიშვნელოვანია, ფერმერებმა ორგანიზებულად შეძლონ მოსავლის აღება და დაბინავება“, - აღნიშნა მაჟორიტარმა დეპუტატმა, დავით სონღულაშვილმა დედოფლისწყაროში გამართულ შეხვედრაზე.

ქერისა და ხორბლის მოსავლის აღება დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტიდან დაიწყება. „სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკის და სერვისების კომპანიის“ 90 ერთეული კომბაინის გარდა, მოსავლის აღების პროცესში კერძო სექტორში არსებული ტექნიკაც ჩაერთვება. მოსავლის აღების ორგანიზებულად ჩატარების მიზნით, საკოორდინაციო შტაბი ამოქმედდება.

რეგიონში, მინისტრის პირველ მოადგილესთან ერთად, კახეთის მხარის რწმუნებული ირაკლი შიოშვილი, მაჟორიტარი დეპუტატი დავით სონღულაშვილი, დედოფლისწყაროს მერი ნიკოლოზ ჯანიაშვილი, დედოფლისწყაროს საკრებულოს თავმჯდომარე ნუგზარ პაპიაშვილი იმყოფებოდნენ.

კახეთის რეგიონში „სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკის და სერვისების კომპანიის“ მოქმედ სერვისცენტრებში მოსავლის აღების მოსაზღადაბელი სამუშაოების გაცნობის შემდეგ, დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტში, სოფლის რწმუნებულებთან და ფერმერებთან შეხვედრა გაიმართა.

„მარცვლოვანი კულტურების მოსავლის ასაღებად „სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკის და სერვისების კომპანიის“ 90 ერთეული კომბაინია მობილიზებული. წელს, ჩვენი ფერმერები კარგ მოსავალს ელოდებიან. ვფიქრობ, ადგილობრივ ხელისუფლებასთან კოორდინაციით, შევ-

ლევან დავითაშვილი: „ჩაის პლანტაციების აღდგენა-რეაბილიტაციისთვის, საგრანტო დახმარებები და 90 პროცენტისანი თანადაფინანსება ხორციელდება“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, გურიის მხარის სახელმწიფო რწმუნებულთან, გიორგი სახოკიასთან ერთად, ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში, სახელმწიფო პროგრამის მხარდაჭერით რეაბილიტირებული ჩაის პლანტაცია დაათვალიერა.

ნადაფინანსება მითოვებული და განადგურებული პლანტაციების აღდგენა-რეაბილიტაციისათვის. შპს „ლაითური - ჩაის საექსპორტო კომპანია“ არის ამის თვალსაჩინო მაგალითი, ერთ-ერთი წარმატებული მეურნეობა, სადაც უკვე პროდუქციას იღებენ”, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

მინისტრმა ქართული ჩაის აგროტურისტულ პოტენციალზე ისაუბრა და აღნიშნა, რომ საქართველო ერთ-ერთია იმ ევროპული ქვეყნებიდან, სადაც ჩაის აწარმოებენ და, შესაბამისად, აქცენტის გა-

„2016 წლიდან, სახელმწიფომ მეჩაიეობის დარგის მნიშვნელოვანი განახლება დაიწყო. ხორციელდება საგრანტო დახმარებები და 90 პროცენტისანი თა-

კეთება აგროტურიზმის მიმართულებით შესაძლებელი და საინტერესოა; გურიის რეგიონში უკვე დაიწყო პროექტი „ჩაის გზა“, რომელიც ტურისტული ნაკადების ორგანიზებულად მართვას გულისხმობს. შპს „ლაითური - ჩაის საექსპორტო კომპანია“ ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციის სახელმწიფო პროგრამის „ქართული ჩაი“ ფარგლებში, 25 ჰექტარამდე ჩაის პლანტაციის რეაბილიტაცია მოახდინა. ჯამში, სარეაბილიტაციო სამუშაოების ღირებულებამ 61,950 ლარი შეადგინა, საიდანაც 43,000 ლარზე მეტი სოფლის განვითარების სააგენტოს თანადაფინანსებაა.

გურიის რეგიონში, ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციის სახელმწიფო პროგრამის „ქართული ჩაი“ ფარგლებში, 203 ჰა-ზე ჩაის პლანტაციის რეაბილიტაცია განხორციელდა. სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჯამური ღირებულება 494,000

ლარს აჭარბებს, საიდანაც სოფლის განვითარების სააგენტოს თანადაფინანსება 358,000 ლარზე მეტია. რეაბილიტირებული ჩაის პლანტაციის დასათვალისწინებლად, მინისტრთან და გურიის გუბერნატორთან ერთად, სოფლის განვითარების სააგენტოს დირექტორი, ილია თამარაშვილი, ოზურგეთი, ლანჩხუთი, ჩოხატაურის მაჟორიტარი დეპუტატი ვასილ ჩიგოგიძე და პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ხატია წილოსანი იმყოფებოდნენ.

ლურჯი მოცვის ექსპორტის მაჩვენებელმა სამ მილიონ დოლარზე მეტი შეადგინა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, გურიის მხარის სახელმწიფო რწმუნებულთან, გიორგი სახოკიასთან ერთად, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის „ნაგომრის აგროსახლი“ მოცვის პლანტაცია დაათვალიერა.

„ვენკროვანი კულტურები და, კერძოდ კი, ლურჯი მოცვი, ბოლო პერიოდში ძალიან პოპულარულია და აქტიურად გადის ექსპორტზე. გასულ წელს, მეხილეობის მიმართულებამ მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა საქართველოდან ექსპორტის ზრდაში. ლურჯი მოცვის ექსპორტის მაჩვენებელმა სამ მილიონ დოლარზე მეტი შეადგინა. ეს იქნება ყოველწლიურად მზარდი რიცხვი, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ სულ უფრო მეტი ახალი პლანტაცია შედის მსხმოიარობაში“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

სახელმწიფო პროგრამების მხარდაჭერით, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივმა „ნაგომრის აგროსახლი“, რომელიც 5 ზეკრს აერთიანებს, ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნაგომარში 2,5 ჰექტარზე მოცვის ბაღი გააშენა. ახალი პლანტაციის გაშენებისათვის, ინვესტიციამ 150,000 ლარზე მეტი შეადგინა, მათ შორის, 100,000 ლარზე მეტი შეღავათიანი აგროკრედიტია, ხოლო 35,000 ლარი პროგრამის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში მიღებული თანადაფინანსება.

მოცვის ბაღში, სეზონურად, 30 ადგილობრივია დასაქმებული, პროდუქციის რე-

ალიზება როგორც ადგილობრივ, ასევე საექსპორტო ბაზარზე იგეგმება.

სახელმწიფო მხარდაჭერი ღონისძიებები სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარების ხელშეწყობაზეა გათვლილი, რაც ფერმერებს საშუალებას აძლევს კონკურენტუნარიანი პროდუქცია აწარმოონ.

პროგრამის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, გურიის რეგიონში, 450 ჰექტარამდე ფართობზე ახალი ბაღია გაშენებული, მათ შორის, 276 ჰექტარზე მოცვის პლანტაციებია. სოფლის განვითარების სააგენტოს თანადაფინანსება, ჯამში, 6 მლნ ლარს აღემატება.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის „ნაგომრის აგროსახლი“ მოცვის პლანტაციაში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრთან ერთად, ოზურგეთის, ლანჩხუთისა და ჩოხატაურის მაჟორიტარი დეპუტატი ვასილ ჩიგოგიძე, პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ხატია წილოსანი და სოფლის განვითარების სააგენტოს დირექტორი ილია თამარაშვილი იმყოფებოდნენ.

ჩაის აღდგენილი პლანტაცია გურიაში

ბაკა ბაბუნაშვილი პროფესიით აიტი პროექტების მენეჯერია. მეგობრებთან ერთად, ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნაგომარში, 25 ჰა ჩაის გავრანებული პლანტაციის აღდგენა გადაწყვიტა, რისთვისაც ჩაის რეაბილიტაციის პროგრამაში „ქართული ჩაი“ ჩაერთო.

„პლანტაციაში ჩატარებული სამუშაოები მოიცავდა მძიმე გასხვლას, რიგთა შორის კულტივაციას, პლანტაციის განმენდას, სასუქის მიცემას. აღნიშნული სამუშაოების თანადაფინანსება 70%-ით სოფლის განვითარების სააგენტომ უზრუნველყო. პლანტაციის გარშემო გვაქვს დარგული პავლონია, რაც ქმნის მცირე კლიმატს და გვხმარება უკეთესი ხარისხის ფოთლის მიღებაში“, - ამბობს ახალგაზრდა ფერმერი.

ჩაის პლანტაციის აღდგენითი სამუშაოები 2017 წელს განხორციელდა. მიმდინარე წელს კი 50 ტონამდე მოსავალს ელოდებიან. მიღებული ნედლეულის გადამუშავება ოზურგეთში მდებარე მათსავე საწარმოში ხორციელდება. საწარმოსრულად ახალი დანადგარებითაა აღჭურვილი, დაცულია ყველა სტანდარტი საექსპორტო ჩაის წარმოებისთვის. პლანტაციაში 40, საწარმოში კი 10 ადგილობრია დასაქმებული. აწარმოებენ შავ და მწვანე გრებილ ჩაის. წარმოებული პროდუქცია წარმოდგენილია ბრენდით „Greengold“, რომელიც იყიდება თბილისის დიდ სუპერმარკეტებში და გადის ევროკავშირის ბაზარზე - ჩეხეთსა და სვანეთში.

მეფუტკრეობის წარმატებული სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი ზუგდიდთან

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი „ნექტარი-2016“ აწარმოებს თაფლს, ბრენდით „თოფური“. პროდუქციის რეალიზაცია ადგილობრივ ბაზარზე ხორციელდება. ასევე, კოოპერატივი აწარმოებს მეფუტკრეობის სხვადასხვა პროდუქციას, მათ შორის ფუტკრის რძეს, შხამსა და დინდგელს. სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის თავმჯდომარის, თინათინ ბულიას თქმით, მათ მიერ წარმოებულ პროდუქციას ბევრი სასარგებლო თვისება აქვს, რაც მომხმარებელში მათ პროდუქციას პოპულარულს ხდის. მისი თქმით, მათ კოოპერატივს საუკეთესო თვისებების მქონე ფუტკრის დედების წარმოება გამოარჩევს. „თავდაპირველად, როცა კოოპერატივის

შექმნა გადაწყვიტეთ, ვერც ვიფიქრებდით რომ ეს წამოწყება წარმატებულ ბიზნესად იქცეოდა. სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამების დახმარებითა და საქართველოში USAID-ის მიერ დაფინანსებული პროგრამის „ზრდა“ ხელშეწყობით, შევძელით წარმოების გაფართოება და პროფესიული ცოდნის შეძენა, რამაც განვითარების მეტი შესაძლებლობა მოგვცა“, - აცხადებს სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის თავმჯდომარე. სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი „ნექტარი 2016“ ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში, 12 ადგილობრივ მეფუტკრეს აერთიანებს. კოოპერატივების წევრების საკუთრებაში 400-ზე მეტი სკაა.

წარმატებული სასათბურე მეურნეობა მცხეთაში

ქეთი დოლიძე პროფესიით საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობების სპეციალისტია. მას საბანკო სექტორში მუშაობის 14 წლიანი გამოცდილება აქვს. როგორც თავად აღნიშნავს, გასულ წელს, პანდემიის პერიოდში გაუჩნდა იდეა, ძალები სოფლის მეურნეობის მიმართულებით მოესინჯა.

„დავინახეთ რომ მძიმე ეკონომიკური კრიზისისა და პანდემიის დროს, არის სექტორები, რომლებიც კი არ ჩერდება, პირიქით, ახალი პოტენციალი უჩნდება. აქედან გამომდინარე, გადაწყვიტეთ გვესინჯა საკუთარი თავი ამ მიმართულებითაც. მთავარი მოტივატორი სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამები აღმოჩნდა. აგროწარმოების ხელშეწყობის პროგრამით მიღებული გრანტითა და შეღავათიანი აგროკრედიტის საშუალებით, სასათბურე მეურნეობა მოვანწყვეთ. პროგრამებში ჩართვიდან 1 წლის შემდეგ კი პირველი მოსავალი - 2 ტონამდე მარწყვი მივიღეთ. ძალიან მნიშვნელოვანია რომ პირველადი პროდუქციის მოყვანა არ იყოს ფერმერობის პიკი. ჩვენ გვინდა მოვსინჯოთ მარწყვთან დაკავშირებით სხვადასხვა მიმართულებებისა და სერვისების განვითარება. ვინცებთ აგროტურებს სადაც ადამიანებს შეეძლებათ მოვიდნენ, თავად

დაკრიფონ და მიიღონ მონაწილეობა მარწყვის შემდგომი გადამუშავების პროცესშიც. სიახლეებსაც ვთავაზობთ მომხმარებელს, აქტიურად ვთანამშრომლობთ შოკოლადის მწარმოებელ ქართულ სტარტაპებთან. ჩვენი მარწყვი შოკოლადში ივლება და შემდგომ ასეთი სასაჩუქრე სახით მიდის მომხმარებელთან. დაგეგმილი გვაქვს, შაქრის შემცველებით მარწყვის ჯემებისა და მურაბების წარმოება და გვინდა ეს ხაზიც განვაკავშიროთ“, - აღნიშნავს ქეთი დოლიძე. მეურნეობაში წელს 10 ტონა მოსავალს ელოდებიან, პროდუქცია წარმოდგენილია ადგილობრივ ბაზარზე ბრენდით „მაგემე“. მარწყვით თბილისის რამდენიმე მაღაზია მარაგდება, მოქმედებს ადგილზე მინოდების სერვისიც. ამჟამად სათბურში 10-მდე თანამშრომელია დასაქმებული, უმეტესად ადგილობრივი მოსახლეობა.

ქეთი დოლიძის თქმით, მათი პროდუქციის მოთხოვნა ბაზარზე ძალიან მაღალია, გადწყვეტილი აქვს საქმიანობის გაფართოება და იმედს გამოთქვამს, რომ ბიზნესის განვითარების ეტაპზეც, სოფლის განვითარების სააგენტოსთან მჭიდროდ ითანამშრომლებს.

მეფუტკრე ფერმერებისთვის ტრენინგი ჩატარდა

სოფლის განვითარების სააგენტოს ორგანიზებით, მეფუტკრე ფერმერებისათვის ტრენინგი „ფუტკრის მავნებლებთან ბრძოლა“ ჩატარდა. სწავლება პროფესიონალ მეფუტკრეთა ასოციაციის, დასავლეთ საქართველოს მეფუტკრეთა ალიანსის და საქართველოს მეფუტკრეთა გაერთიანების ტრენერებმა ჩატარეს.

„მეფუტკრეებისთვის დაავადება ვარვატობთან ბრძოლა რთული გამოწვევაა. ქვეყნის მასშტაბით მიმდინარე ტრენინგების ფარგლებში, მეფუტკრეები მიიღებენ საფუძვლიან ცოდნას და გაეცნობიან უახლეს მეთოდოლოგიას, თუ როგორ ებრძოლონ ამ დაავადებას“, - განაცხადა სოფლის განვითარების სააგენტოს რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტის უფროსმა, ლაშა შალამბერიძემ.

ტრენინგი თეორიულ და პრაქტიკულ სწავლებას ითვალისწინებს და მოიცავს ფუტკრის მავნებლების იდენტიფიცირების, მათ-

თან ბრძოლის ეფექტიანი მეთოდების და თანამედროვე სამკურნალო-პროფილაქტიკური საშუალებების გამოყენების ინსტრუქციების გაცნობას.

სპეციალურად ტრენინგისათვის თეორიული მასალა სურსათის ეროვნული სააგენტოს და სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის სპეციალისტების რეკომენდაციით მომზადდა.

განახლებული ექსტენციის ფარგლებში, ფერმერთა ტრენინგი ყველა მუნიციპალიტეტში ჩატარდა.

ჭალადიდის დამშრობი მასივის განმედიტი სამუშაოები მიმდინარეობს

შპს „საქართველოს მელიორაცია“ სამელიორაციო-ინფრასტრუქტურულ პროექტებს ქვეყნის მასშტაბით უწყვეტ რეჟიმში ახორციელებს.

ხობის მუნიციპალიტეტში დამშრობ სისტემას რეაბილიტაცია უტარდება. სარემონტო-საექსპლუატაციო ღონისძიებები ჭალადიდის დამშრობ მასივზე მიმდინარეობს.

სოფელ ქვალონში ხე-მცენარეებისა და ნატანი მასისგან, ჯამში, 7,5 კმ სიგრძის სხვადასხვა კატეგორიის შემკრები და კოლექტორული არხი იწმინდება.

ჩატარებული სამუშაოები მუნიციპალიტეტში 100 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობზე სადრენაჟე მომსახურებას აღადგენს.

დამშრობ ქსელზე მიმდინარე სამუშაოები, რომელსაც კომპანია საკუთარი ძალებით ახორციელებს, ივნისში დასრულდება.

სოფელ ჩუმლაყში დამშრობი არხი გაიწმინდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ რეგიონებში სარეაბილიტაციო-ინფრასტრუქტურულ პროექტებს შეუფერხებლად ახორციელებს.

ამჯერად, ექსპლუატაციის პროგრამით, სამუშაოები გურჯაანის მუნიციპალიტეტში დასრულდა.

სოფელ ჩუმლაყში, დანალექი გრუნტისა და ხე-მცენარეებისგან ქვემო ალაზნის სარწყავი სისტემის გ-32 გამანაწილებლის მიმდებარედ არსებული დამშრობი არხის 2000 მეტრიანი მონაკვეთი გაიწმინდა.

ჩატარებული სამუშაოების შედეგად, მუნიციპალიტეტში 70 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი ჭარბი წყლისგან გათავისუფლდა.

აღდგენილი სამელიორაციო არხით სოფელ ჩუმლაყისა და ყიტაანის მოსახლეობა ისარგებლებს.

სამუშაოები საქართველოს მელიორაციამ საკუთარი ძალებით განახორციელა.

სოფელ ვაქირში სამელიორაციო არხები წესრიგდება

შპს „საქართველოს მელიორაცია“, რწყვის სეზონის პარალელურად, სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მოწესრიგებას განაგრძობს.

სიღნაღის მუნიციპალიტეტის სოფელ ვაქირში, საირიგაციო სისტემის განმედიტი სამუშაოები მიმდინარეობს.

ნატანი მასისა და ხე-ბუჩქნარისაგან 3500 მეტრი სიგრძის ორმაგი დანიშნულების, სადრენაჟე და სარწყავი არხები იწმინდება.

მიმდინარე სამუშაოები არხში წყლის შეუფერხებლად გადინებას შეუწყობს ხელს, რაც სოფელ ვაქირში 120 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობის ჭარბი წყლისგან დაცვას, ხოლო 45 ჰექტარ სავარგულზე სარწყავი წყლის მიწოდებას უზრუნველყოფს.

სამუშაოები, რომელსაც საქართველოს მელიორაცია ახორციელებს ივნისის შუა რიცხვებში დასრულდება.

შიდა ქართლის მოსახლეობა ტაშისკარის რეაბილიტირებული სარწყავი სისტემით ისარგებლებს

შპს „საქართველოს მელიორაცია“ 2021 წლის სარწყავ სეზონს მომზადებული ხვდება. შიდა ქართლის მოსახლეობას ტაშისკარის რეაბილიტირებული სარწყავი სისტემა მოემსახურება. აღდგენილ სისტემაში წყალი გაემშავა.

საქართველოს მელიორაციამ ხაშურის მუნიციპალიტეტში ტაშისკარის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია განახორციელა.

პროექტის ფარგლებში, არხის მნიშვნელოვანი ნაწილი რკინაბეტონით მოპირკეთდა, დანალექი გრუნტისგან გაიწმინდა სოფელ ქვიშხეთში, ტებერსა და ბეკამში არსებული წყლის გამტარი მილები, მოეწყო სხვადასხვა ტიპის ჰიდროტექნიკური ნაგებობა, არსებულ ხიდებს ჩაუტარდა რემონტი, შეიცვალა დაზიანებული ფარები.

ჩატარებული სამუშაოები ხაშურისა და ქარელის მუნიციპალიტეტების რამდენიმე ათას ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე გააუმჯობესებს სარწყავი წყლის მიწოდებას. პროექტის ღირებულებაა 800 ათასი ლარი.

საირიგაციო სისტემაზე ჩატარებულ სამუშაოებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ოთარ შამუგია და შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალური დირექტორი დავით წითლიძე გაეცნენ და ადგილობრივ მოსახლეობას შეხვდნენ.

„სამელიორაციო სისტემების მოწესრიგება და განვითარება ჩვენთვის ერთ-ერთი პრიორიტეტული საკითხია, ვინაიდან, ყოველი გასარწყავებული ფართობი ნიშნავს შესაძლებლობას ჩვენი ფერმერებისთვის აწარმოონ უფრო ხარისხიანი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქცია და მიიღონ მეტი შემოსავალი. სწორედ ამიტომ, ჩვენ ყოველწლიურად მნიშვნელოვან თანხებს მივმართავთ სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაციისთვის. წელს, დაახლოებით 90 მლნ ლარი მოხმარდება საირიგაციო და სადრენაჟე სისტემების რეაბილიტაციასა და საექსპლუატაციო სამუშაოებს, რის შედეგადაც ათასობით ჰექტარზე გაუმჯობესდება სარწყავი წყლის მიწოდება და ასევე გაიზრდება წყალუზრუნველყოფილი ფართობები“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

ტაშისკარის სარწყავი სისტემა სათავეს სოფელ ახალდაბაში იღებს, მდ. მტკვარზე არსებული სათავე ნაგებობით. აღნიშნული სისტემით, ხაშურისა და ქარელის მუნიციპალიტეტების 7 ათასამდე ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი სარწყავი წყლით მარაგდება.

ქართული ღვინის კოკულარიზაციისა და ცნობადობის გაზრდისკენ მიმართული ღონისძიებები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში კანდელიის პირობაში აქტიურად ვრცელდება

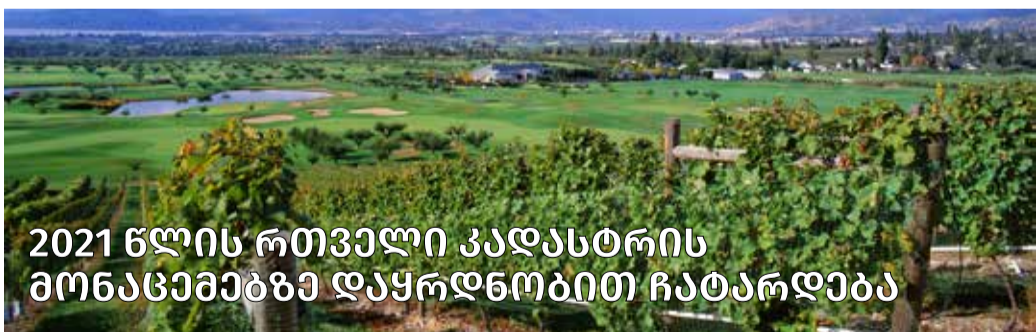

ქართული ღვინის წარდგენა, ძირითადად, ონლაინ, ფორმატებში მიმდინარეობს, როდესაც მონაწილეებს ღვინოები წინასწარ ეგზავნება, ხოლო მათი დაგემოვნება პროფესიონალების მიერ ონლაინ ღონისძიების მსვლელობის დროს ხდება. მსგავსი აქტივობები ხელს უწყობს ექსპორტის ბოლო წლების მზარდი ტენდენციის შენარჩუნებას, ახალი იმპორტიორებისა და საექსპორტო ბაზრების მოძიებას. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია აქტივობები ქართული ღვინის სტრატეგიულ ბაზრებზე (აშშ, ჩინეთი, პოლონეთი, იაპონია, დიდი ბრიტანეთი, გერმანია და ბალტიისპირეთის ქვეყნები); ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური მხარდაჭერით, სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანიების მიერ, მაისის თვეში, არაერთი მნიშვნელოვანი ღონისძიება ჩატარდა.

ქართული ღვინის ონლაინ დეგუსტაცია ამერიკის შეერთებულ შტატებში ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერითა და სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „Marq Energie Consulting“ ორგანიზებით გაიმართა. მასში 60-მდე ადგილობრივი სომელიე, ღვინის მწერალი და იმპორტიორი, ასევე, ქართველი ღვინის მწარმოებლები მონაწილეობდნენ. ონლაინ ღონისძიებას „Marq Energie Consulting“-ის ხელმძღვანელი

ჯული პეტერსონი და ამერიკელი ტოპ-სომელიე ტელიორ პარსონსი უძღვებოდნენ. სემინარის მონაწილეებს ამერიკის შეერთებულ შტატებში საქართველოს სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი, დავით ბაქრაძე მიესალმა. ორსაათიანი ონლაინ დეგუსტაციის განმავლობაში, ღვინის პროფესიონალებს შესაძლებლობა ჰქონდათ, დაეგემოვნებინათ წინასწარ გაგზავნილი დასავლეთ საქართველოს ის ღვინოები, რომლებიც უკვე წარმოდგენილია აშშ-ის ბაზარზე. აღნიშნულ დეგუსტაციაზე აქცენტი სწორედ დასავლეთ საქართველოს მრავალფეროვან ღვინოებსა და ღვინის მარნებზე გაკეთდა. დეგუსტაციის პარალელურად, მონაწილეები ქართულ ღვინის ისტორიას, კულტურასა და თანამედროვე ინდუსტრიას გაეცნენ. ამერიკის შეერთებული შტატები ქართული ღვინის სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს მიერ, ღვინის კერძო ინდუსტრიასთან თანამშრომლობით, თანმიმდევრული მარკეტინგული სტრატეგიით გათვალისწინებული ღონისძიებები ხორციელდება. შედეგად, ქართული ღვინის ექსპორტი აშშ-ის ბაზარზე ბოლო 6 წელია სტაბილურად მზარდია. 2020 წელს, საქართველოდან ექსპორტირებული იყო 912 ათასამდე ბოთლი ღვინო, რაც 34%-ით აღემატება 2019 წლის მაჩვენებელს. მიმდინარე წლის იანვარ-აპრილში, უკვე ექსპორტირებულია 325 ათასი ბოთლი ღვინო (ზრდა 2%).

2021 წლის რთველი კადასტრის მონაცემებზე დაყრდნობით ჩატარდება

კახეთის რეგიონში ვენახების რეგისტრაცია და საკადასტრო ინფორმაციის განახლება მიმდინარეობს. 2021 წლის რთველი კადასტრის მონაცემებზე დაყრდნობით ჩატარდება - საკადასტრო ამონაწერის გარეშე მევენახე ღვინის საწარმოს ყურძენს ვერ ჩააბარებს. თეთრყურძნიანი და წითელყურძნიანი ვაზის ჯიშებით გაშენებული ყველა ვენახის

რეგისტრაცია სავალდებულოა. განახლება სავალდებულოა ვენახთან დაკავშირებული ცვლილებების შემთხვევებში - ყიდვა-გაყიდვა, გაქირავება, გაჩუქება, გაშენება ან ამოძირკვა. პროგრამის ფარგლებში, ვენახების ნაკვეთების აეროგადაღებები დედოფლისწყაროსა და სიღნაღის მუნიციპალიტეტებში მიმდინარეობს.

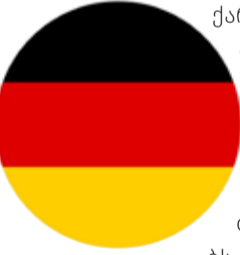
ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, პოლონეთში ქართული ღვინის ონლაინ დეგუსტაცია გაიმართა. სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „მალინოვა“ ორგანიზებით გამართულ დეგუსტაციაზე, იმ ქართული კომპანიების ღვინოები იყო წარდგენილი, რომლებიც, დღეისათვის, პოლონეთის ბაზარზე ღვინის ექსპორტს არ ახორციელებენ. ქართული ღვინის წარდგენას გამომცემლობის „ვინისფრა“ ხელმძღვანელი მარიუს კაპჩინსკი კრაკოვიდან უძღვებოდა. დეგუსტაციაში ონლაინ რეჟიმში მონაწილეობდნენ იმპორტიორები პოლონეთიდან, რომელთაც 25 ქართული კომპანიის ღვინის ნიმუშები წინასწარ გაეგზავნათ. პოლონეთი ქართული ღვინის ერთ-ერთი სტრატეგიული ბაზარია, სადაც ექსპორტი ყოველწლიურად მზარდია. 2020 წელს, საქართველოდან პოლონეთში ექსპორტს 60-მდე კომპანია ახორციელებდა;

იაპონიის დედაქალაქ ტოკიოში გამართული ღონისძიების „მსოფლიოს ორმაგი მეგვიდროება“ ფარგლებში, გამართული დეგუსტაციის მთავარი კონცეფცია ქართული ღვინის იაპონურ ტრადიციულ სამზარეულოსთან „ვაშოკუ“ შეხამება იყო. ღონისძიებას ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანიის „Red Bridge“ დირექტორი, ღვინის მაგისტრი კენიჩი ოჰაში და ცნობილი იაპონელი სომელიე სატორუ მორი უძღვებოდნენ. „Red Bridge“-ის მიერ გასულ წელს ჩატარებული კვლევის თანახმად, იაპონელი მომხმარებლები განსაკუთრებულ ინტერესს ქვეყრის ღვინის დაყენების ტექნოლოგიის მიმართ იჩენენ, რომელსაც 2013 წელს, ისევე როგორც იაპონურ ტრადიციულ სამზარეულოს, „იუნესკოს“ მსოფლიო არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის სტატუსი მიენიჭა. ქართული ღვინისა და იაპონური ტრადიციული სამზარეულოს კომბინაცია ძალიან მიმზიდველია იაპონელი მომხმარებლებისთვის. ტოკიოში გამართულ დეგუსტაციაში მონაწილეობდნენ ჟურნალისტები, ბლოგერები, ღვინის მწერლები და პროფესიონალები. მათ დააგემოვნეს ის ქართული ღვინოები, რომლებიც იაპონიის ბაზარზე უკვე იყიდება.

ქართული ღვინო საფრანგეთის პრესტიჟულ გასტრონომიულ ფესტივალზე „SAVIM Printemps Salon des Vignerons et de la Gastronomie“, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერითა და სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „Le Pont Caucasiens“ ორგანიზებით იყო წარდგენილი. ფესტივალის ქალაქ მარსელში 21-24 მაისს გაიმართა და მასში საფრანგეთის ბაზარზე არსებული სხვადასხვა ქვეყნის ღვინოების იმპორტიორები მონაწილეობდნენ. კომპანიის „Le Pont Caucasiens“ ხელმძღვანელმა, ენოლოგმა ილია კახიძემ ფესტივალის სტუმრებს ის ღვინოები გააცნო, რომლებიც უკვე იყიდება საფრანგეთში. ფესტივალის „SAVIM Printemps Salon des Vignerons et de la Gastronomie“ 1989 წლიდან ტარდება და ითვლება ერთ-ერთ წამყვან გასტრონომიულ ღონისძიებად. მას სარესტორნო ქსელების, ღვინის ბარების და ღვინით ვაჭრობის სფეროს სხვა წარმომადგენლები სტუმრობენ, რაც კიდევ უფრო შეუწყობს ხელს ქართული ღვინის ცნობადობის ამაღლებას და საექსპორტო პოტენციალის ზრდას. ქართულ ღვინოზე, განსაკუთრებით კი ქვეყრის ღვინოზე, მოთხოვნილება ყოველწლიურად მზარდია მეღვინეობით სახელგანთქმულ საფრანგეთში, სადაც 2020 წელს, საქართველოდან ექსპორტირებული იყო 114 ათასი ბოთლი ღვინო, რაც 22%-ით აღემატებოდა 2019 წლის ექსპორტს.

ქართველი მწარმოებლებისთვის ონლაინ სემინარი „გერმანიის ღვინის ბაზარი“ გაიმართა. სემინარში, რომელსაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „ff.k Public Relations“ ექსპერტები უძღვებოდნენ, 40-მდე ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანია მონაწილეობდა. ღვინის მწარმოებლებს შესაძლებლობა მიეცათ, გაცნობოდნენ გერმანიის ღვინის ბაზრის სტრუქტურას, გერმანიის მსხვილ იმპორტიორებს, ბიზნესპარტნიორთა მოძიების მეთოდებს, მომხმარებლის პრიორიტეტებს, შეფასებინათ წარმოების ძლიერი და სუსტი მხარეები, ექსპორტის პოტენციალი და ბარიერები. სემინარზე განხილული საკითხები ქართული ღვინის მწარმოებლებს გერმანიის ბაზარზე ექსპორტის გაზრდასა და დამკვიდრებაში დაეხმარება. გერმანული კომპანიასთან „ff.k Public Relations“ ღვინის ეროვნული სააგენტო 2021 წლიდან თანამშრომლობს. გერმანია, ქართული ღვინის სტრატეგიული ბაზრების ჩამონათვალს 2020 წლიდან დაემატა. იგი ევროპაში ღვინის უდიდესი იმპორტიორი ქვეყანაა.

ამ ეტაპზე, ვენახების რეგისტრაცია და საკადასტრო ინფორმაციის განახლება მიმდინარეობს შემდეგ მუნიციპალიტეტებში: ყვარელი, გურჯაანი, სიღნაღი (წნორის მხარის სოფლები), თელავი და ახმეტა. რეგისტრაცია შესაძლებელია ზემოთ აღნიშნულ მუნიციპალიტეტებსა და სოფლებში განთავსებულ მოქმედ სარეგისტრაციო უბნებზე. აეროგადაღებების დასრულების შემდეგ, ივნისის თვიდან რეგისტრაცია დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტშიც დაიწყება. ლაგოდეხისა და საგარეჯოს მუნიციპალიტეტებში რეგისტრაციის დაწყებაზე მევენახეები ინფორმაციას დამატებით მიიღებენ. ღვინის ეროვნული სააგენტო საქართველოს ვენახების კადასტრის პროგრამას 2014 წლიდან ახორციელებს. 2021 წელს,

იგეგმება 26 ათასამდე ჰექტარი ფართობის აეროგადაღებები კახეთსა და რაჭა-ლეჩხუმში. ვენახების კადასტრი იქმნება თითოეული ვენახის ნაკვეთის ინდენტიფიკაციის და რეგისტრაციის შესახებ დეტალური ინფორმაციის შეგროვებით, რომელიც შეიცავს ვენახში არსებულ ვაზის ჯიშებს, დარგვის თარიღს, ვენახის მდგომარეობას და ა.შ. ინფორმაციის შეკრება ხდება სავსე პირობებში, მევენახეების გამოკითხვით და აეროფოტოებზე გამოხატული ვენახის ნაკვეთების იდენტიფიკაციით. ვენახების კადასტრი გააჩნია ევროკავშირის წევრ ყველა იმ ქვეყანას, სადაც განვითარებულია მევენახეობა-მეღვინეობის ინდუსტრია. ვენახების კადასტრის პროგრამის დასრულება კახეთისა და რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონებში მიმდინარე წელს იგეგმება.

დონდლაბი - თეთრყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშ

მიიღება საკმაოდ ხალისიანი სუფრის თეთრი მშრალი ღვინო. მისი გამოყენება შესაძლებელია აგრეთვე ციცქასა და ცოლიკოურთან ერთად კუპაჟში მაღალხარისხიანი თეთრი ღვინოს, ცალკე კი - უალკოჰოლო ყურძნის წვენისა და საბრენდე სპირტის მისაღებად.

ჯიში ხასიათდება საშუალოზე ძლიერი ზრდა-განვითარებითა და საშუალო მოსავლიანობით. მცირედ გავრცელებულია შუა და ზემო იმერეთში. ზრდასრული ფოთოლი მომრგვალო ან მცირედ ოვალური ფორმისაა, ხუთნაკვეთიანი. ფოთლის ქვედა მხარე საკმაოდ შებუსულია. მტევანი საშუალო სიდიდისაა, კონუსური ფორმის, ზოგჯერ მხრიანი. მისი მხარი ზოგჯერ მტევნის ნახევარს აღწევს. ახასიათებს საშუალო სიკუმსე, გვხვდება თხელი მტევნებიც. მარცვალ საშუალო ზომის და მომრგვალოა. რბილობი საშუალო სიმკვრივის, წვნიანი, სასიამოვნო მოტკბო-მომჟავო გემოთი და სუსტად გამოხატული ჯიშური არომატით.

სავეგეტაციო პერიოდი შეადგენს 162-168 დღეს. ყურძენი სიმწიფეში ოქტომბრის დასაწყისში შედის. მტევნის წონა 160-170 გრამია. ყურძნის სრული სიმწიფის პერიოდში მისი შაქრიანობა 20-22% -ს, მჟავიანობა კი 7.6-9.3 გ/ლ-ს აღწევს.

ნაკუთვნეული - წითელყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშ

წახმოშობა: **ჩაქა-დეჩხუმი** სინონიმები: **ნაგუთნეული, მხგვადოპოხთა (მხგვადფოთიანი), ნაგუთნოუხი, ნაკუთნოული, ნაკუთნოუხი**

გამოიყენება სუფრის წითელი მშრალი ღვინოს დასამზადებლად. ძირითადად სოფელ ორბელშია გავრცელებული, უსახელოში, ცაგერში არსებულ სხვადასხვა ჯიშის ვენახებში ერთეული ძირების სახით. ხასიათდება საშუალოზე ძლიერი ზრდით. ზრდასრული ფოთოლი საშუალო და მცირე ზომისაა, მომრგვალო ფორმის, სამნაკვეთიანი. ფოთლის ქვედა მხარე შებუსულია. მტევანი საშუალო ან მცირე ზომისაა, კონუსური ან ცილინდრულ-კონუსური ფორმის. გვხვდება ცილინდრული ფორმის მტევნებიც, საშუალო სიკუმსისა და ფრთიანი. მარცვალ მომრგვალოა, მუქი ან ღია წითელი, ზოგჯერ მოშავო. რბილობი რბილი და წვნიანია.

სავეგეტაციო პერიოდი საშუალოდ 160 დღეს შეადგენს. მტევნის წონა 100 - დან 200 გრამამდეა. ყურძნის სრული სიმწიფის პერიოდში შაქრიანობა 17-20%-ს, მჟავიანობა 6.5-7.5გ/ლ-ს აღწევს.

რცხილი - წითელყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშ

წახმოშობა: **ჩაქა-დეჩხუმი** სინონიმები: **რცხილა, შავრცხილა**

წარსულში ფართოდ ყოფილა გავრცელებული რაჭაში. ახლა მისი წარგავები მხოლოდ შერეული სახითაა ამბროლაურში, ინაში, სადმელში, საკეციაში, ბუგეულში და აბანოეთში. გამოიყენება სუფრის წითელი მშრალი ღვინოს დასამზადებლად. ღვინო არის შინდისფერი, ჯიშური არომატითა და სასიამოვნო გემოთი. ჯიშს ახასიათებს საშუალო სიძლიერის ზრდა-განვითარება. ზრდასრული ფოთოლი საშუალო ზომისაა, კვერცხისებური ან ოვალური ფორმის, სამ-ხუთ ნაკვეთიანი. ფოთლის ქვედა მხარე ძლიერ შებუსულია. მტევანი საშუალო ზომისაა, კონუსური ფორმის, მხრიანი, დატოტვილი, თხელი ან საშუალო სიკუმსის. მარცვალ მომრგვალო ან ოვალური, მუქი ვარდისფერი, ზოგჯერ მოლურჯო-მომავო. რბილობი საშუალოზე უფრო რბილი და წვნიანია.

სავეგეტაციო პერიოდი საშუალოდ 156 დღეს შეადგენს. მტევნის წონა 125- 135 გრამამდეა. ყურძნის სრული სიმწიფის პერიოდში შაქრიანობა 19-21.5%-ს, მჟავიანობა 7.2-8.5გ/ლ-ს აღწევს.

ქველოური - წითელყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშ

წახმოშობა: **იმეხეთი**

ჯიში ხასიათდება საშუალო ზრდა-განვითარებითა და საშუალო მოსავლიანობით. გამოიყენება სუფრის წითელი მშრალი ღვინოს დასამზადებლად. ქველოური მცირე რაოდენობითაა ზემო იმერეთში, ხარაგოულის, ვანის და საჩხერის მუნიციპალიტეტის ვენახებში. ზრდასრული ფოთოლი საშუალო ზომისა და მომრგვალო ფორმისაა, სამ-ხუთ ნაკვეთიანი. ფოთლის ქვედა მხარე ძლიერ შებუსულია. მტევანი მცირე და საშუალო ზომისაა, ცილინდრულ - კონუსური ფორმის, მხრიანი, საშუალო სიკუმსის ან თხელი. მარცვალ საშუალო ზომისაა, მომრგვალო ან ოვალური ფორმის, მოლურჯო-შავი. რბილობი ხორციანი, საშუალოზე უფრო რბილი და წვნიანია. გემო სასიამოვნო.

სავეგეტაციო პერიოდი საშუალოდ 176 დღეს შეადგენს. მტევნის წონა 125 - 150 გრამამდეა. ყურძნის სრული სიმწიფის პერიოდში შაქრიანობა 19.8 -20%-ს, მჟავიანობა 9.1-8.5გ/ლ-ს აღწევს.

საქართველოს უნიკალური ბუნებრივი მემკვიდრეობა

26 მაისიდან, მარტვილის კანიონი, ოკაცეს კანიონი, ოკაცეს (კინჩხას) ჩანჩქერი, პროშეთეს მღვიმე და სათაფლია მოგზაურობის მოყვარულებს, დაუვინყარი თავგადასავლების შესაგროვებლად კვლავ მასპინძლობს. მოგზაურობისას აუცილებელია ყველა იმ რეკომენდაციის დაცვა, რაც საქართველოს მთავრობისა და ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ არის შემუშავებული. ტურისტული სეზონი თუშეთშიც გაიხსნა. თუშეთის ეროვნული პარკი ვიზიტორების მოლოდინშია. თუშეთში, დიდთოვლობის გამო, ტურისტული სეზონი მხოლოდ რამოდენიმე თვე გრძელდება, მაისის ბოლოდან - ოქტომბრის ჩათვლით. იმოგზაურეთ და აღმოაჩინეთ სულ სხვა საქართველო!

თუშეთის ეროვნული პარკი

თუშეთი, განუმეორებელი ბუნებითა და კულტურით, უძველესი ადათ-წესებითა და სტუმართმოყვარე ხალხით გამორჩეული კუთხეა. თუშეთის ეროვნულ პარკში დაუვინყარი მოგზაურობა მისკენ მიმავალი გზიდან იწყება. აბანოს უღელტეხილი მსოფლიოს ყველაზე სახიფათო და ექსტრემალური გზების ათეულში შედის და ევროპაში ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი საავტომობილო უღელტეხილია. პარკისკენ მიმავალი გზა ცალკე თავგადასავალია და ბევრი მოგზაური სწორედ ამ გზის გამო ირჩევს თუშეთს.

ომალში თუშეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრი მდებარეობს, სადაც როგორც ინფორმაციის მიღება, ისე განთავსებაც შესაძლებელია. აქ შეგიძლიათ დაისვენოთ, ახლად დაკრეფილი ბეჭონდარას საოცრად არომატული ჩაი დააგემოვნოთ და ისე გაუდგეთ გზას დაუვინყარი მოგზაურობისკენ.

თუშეთის ეროვნული პარკის მარშრუტების ქსელი სხვადასხვა კატეგორიის 13 ბილიკს აერთიანებს, საიდანაც მთელი თუშეთის საოცარი ხედები იშლება. თუშეთში მოგზაურობისას შეძლებთ აღმოაჩინოთ ევროპაში ყველაზე მაღალი დასახლებული სოფელი ბოჭორნა. აუცილებლად მიიღეთ მონაწილეობა ადგილობრივ, ტრადიციულ დღესასწაულებში და დააგემოვნეთ ცნობილი თუშური, იგივე გუდის ყველი.

კინტრიშის ეროვნული პარკი

საქართველოს ულამაზეს საზღვაო კურორტის, ქობულეთის სანაპიროდან სულ რაღაც 20 კმ-ში კინტრიშის ეროვნულ პარკს შეგიძლიათ ეწვიოთ. აქ იმოგზაურებთ უნიკალურ კოლხურ ტყეებში, რომლის გამოც კინტრიშის დაცული ტერიტორიები ნომინირებულია UNESCO-ს ბუნებრივი მემკვიდრეობის საიტად, აღმოაჩინოთ მდინარე კინტრიშის ულამაზეს ხეობას და დატკებთ ტბიყელის ტბის თვალწარმტაცი ხედებით.

კინტრიშის ეროვნული პარკი თვალწარმტაცი ხედებით მოგხიბლავთ. დრუბლებს ზემოდან დაჰყურებ მთებს, ტყეებს, მდინარეებს, ტბებს და სიჩუმეს მხოლოდ ფრინველების ხმა არღვევს. გზად შესაძლებლობა გაქვთ უძველეს სოფლებსაც ეწვიოთ, სადაც ეზიარებით აჭარულ კულტურას, ტრადიციებს და სტუმართმოყვარეობას.

კინტრიშის ეროვნული პარკი ვიზიტორებს სთავაზობს სხვადასხვა სირთულის და ხანგრძლივობის საფეხმავლო და საცხენოსნო, კულტურულ და ეკოსაგანმანათლებლო ტურებს. ბუნებაში პიკნიკის მოყვარულთათვის სპეციალური საპიკნიკე ადგილებია მოწყობილი, ასევე, გამოყოფილია ცეცხლის დასანთები და საკარვე ადგილებიც. ღამის გასათარებლად, საკარვე ადგილების გარდა, ტურისტული თავშესაფარია მოწყობილი.

ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი

ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიები საქართველოს ერთ-ერთ უმშვენიერეს კუთხეში მდებარეობს. ფშავ-ხევსურეთი გამოირჩევა თვისი მდებარეობით. მისი უნიკალური ბუნება ვიზიტორებს აღაფრთოვანებს. საქართველოს ამ კუთხეში მრავალი ისტორიულ-კულტურული ძეგლი გვხვდება. ფშავ-ხევსურეთი საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული ტურისტული რეგიონია. აღნიშნას იმსახურებს ადგილობრივი ტრადიციები და უნიკალური სამზარეულო, რომლითაც ხევსურები სტუმრებს უმასპინძლებიან.

ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი დუშეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში მდებარეობს, კავკასიონის ქედის ჩრდილო და სამხრეთ კალთებზე და მოიცავს მდინარეების: ასას, არღუნის, ანდაქისწყლის და ფშავის არაგვის ხეობებს.

ფშავ-ხევსურეთი გამორჩეულია მთისთვის დამახასიათებელი საინტერესო ლანდშაფტებით, ბუნებრივი წარმონაქმნებით (როშკის ლოდები, ტანიეს ტბა) და შუა საუკუნეების დროინდელი კულტურული მემკვიდრეობებით: შატილი, მუცო, არდოტი, ხახაბო და სხვ.

ქობულეთის ეროვნული პარკი

ჭაჭუნას ეროვნული პარკი

კახეთში, დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტში, უნიკალური ჭაჭუნას ალკვეთილი მდებარეობს. თქვენთვის უკვე კარგად ნაცნობი ვაშლოვანის ეროვნული პარკის მსგავსად, ჭაჭუნას ალკვეთილის მრავალფეროვანი ლანდშაფტები წარუშლელი შთაბეჭდილებებით აგავსებთ.

ჭაჭუნას ალკვეთილი გამორჩეული და უნიკალური ადგილია აღმოსავლეთ საქართველოში. დაუსრულებელი ხასხასა მწვანე მინდვრები, ტალახის ვულკანები, ფართო-ფოთლოვანი ტყეები და უნიკალური ივრის ქალები ერთად ქმნიან გარემოს, საიდანაც წამოსვლა არ მოგიწევთ.

აქ შესაძლებელია მოიხსნოთ დაუვინყარი ლაშქრობა 4 სხვადასხვა ბილიკის მიმართულებით ფეხით ან ველოსიპედით, დააკვირდეთ გადამფრენ, მობუდარ და ლემი-ჭამია ფრინველებს, მოიხსნოთ ფოტო-მოყვარულთა ტური ან დაკავდეთ სპორტული თევზაობით.

ქობულეთის სანაპიროდან სულ რაღაც 2 კმ-ში, ქობულეთის უნიკალური დაცული ტერიტორიები მდებარეობს, რომელსაც აუცილებლად უნდა ეწვიოთ, თუ განსხვავებული საქართველოს აღმოჩენას გადინებთ.

ქობულეთის ეროვნული პარკი გამორჩეული და უჩვეულო ადგილია საქართველოში, სადაც მოგზაურობა წელიწადის ნებისმიერ დროს საინტერესო და სასიამოვნო სანახაობას გპირდებათ. შეგიძლიათ გაატაროთ ზაფხული შავი ზღვის სანაპიროზე და პარალელურად იმოგზაუროთ უძველეს, გამყინვარების პერიოდიდან შემორჩენილ, შორეული ჩრდილოეთის მცენარეთა თავშესაფრებში, იხილოთ გადამფრენი ფრინველების მარშრუტი ევრაზიასა და აფრიკას შორის, აღმოაჩინოთ საქართველოს „წითელი ნუსხით“ დაცული იშვიათი და უნიკალური სახეობები.

დაცული ტერიტორიები ვიზიტორებისთვის ღიაა

ალგეთის ეროვნული პარკი, 7 ივნისიდან 21 ივნისის ჩათვლით, კორეის ეროვნული პარკების ფოტოგაგზავნას მასპინძლობს. პარალელურად, კორეაში, ქ. ვონჯუში, საქართველოს ეროვნული პარკების ფოტოგაგზავნის გამოფენის გახსნის ცერემონია ორივე ქვეყანაში ერთდროულად გაიმართა.

ლონისძიებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეები ნინო თანდილაშვილი და იური ნოზაძე, საქართველოში კორეის რესპუბლიკის საელჩოს თბილისის ოფისის ხელმძღვანელი, საქმეთა დროებითი რწმუნებული დაესუ ჩანგი, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს, ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციისა და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

ლონისძიების ფარგლებში, მოწვეულ სტუმრებს შესაძლებლობა ჰქონდათ, გამოეფინათ მთავარ ვიდეოკრანზე, პირდაპირ ეთერში ეხილათ კორეაში, ქ. ვონჯუში, საქართველოს ეროვნული პარკების ფოტოგაგზავნის გახსნა.

„დღეს საფუძველი ჩაეყარა საქართველოსა და კორეის ეროვნულ პარკებს შორის თანამშრომლობას. ალგეთის ეროვნულ პარკში, ჩვენ, ვმასპინძლობთ კორეის ეროვნული პარკების ფოტოგაგზავნას. ამასთანავე, კორეის ეროვნული პარკებისგან დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 20-ვე ადმინისტრაციის რეინჯერებს საჩუქრად გადმოეცა 200 რაცია, რაც ჩვენ რეინჯერებს პატრულირებისა და კანონდარღვევების პროცესში დაეხმარება. ეს არის დასაწყისი იმ ძალიან მჭიდრო და მნიშვნელოვანი თანამშრომლობის, რომელიც საქართველოს და კორეის ეროვნულ პარკებს შორის არის დაგეგმილი. ვმუშაობთ ამ მიმართულებით თანამშრომლობის მემორანდუმის გაფორმებაზეც“, - განაცხადა გარემოს და-

მარტვილის კანიონმა, ოკაცეს კანიონმა, ოკაცეს ჩანჩქერმა, პრომეთეს მღვიმემ, სათაფლიამ 26 მაისიდან მუშაობა განაახლა. მოგზაურობის მოყვარულებს უკვე შესაძლებლობა აქვთ, საქართველოს 93-ვე დაცული ტერიტორია მოინახულონ

საქართველოს დაცული ტერიტორიების სააგენტო

სათაფლიაში ახალი ეკოტურისტული ბილიკი გაიხსნა, რომელიც მარტივი საფეხმავლოა და ბუნებაში განტვირთვის საშუალებას იძლევა. გარდა ამისა, ვიზიტორებს საშუალება აქვთ, ისიამოვნონ დინოზავრების პარკის, მუზეუმის, დინოზავრის საკონსერვაციო ნაგებობისა და შუშის პანორამული გადმოსახედის ხილვით. სარეაბილიტაციო საშუალების გამო, ვიზიტორთა მიღება დროებით შეჩერებულია სათაფლიას მღვიმეში, თუმცა სულ მალე აღდგება. ოკაცეს ჩანჩქერზე

ზიპ-ლაინი განახლდა, რომლის სიგრძე 700 მეტრამდეა და ექსტრემალური თავგადასავლების მოყვარულებს დაუვინყარ თავგადასავალს ჰპირდება.

საყურადღებოა, რომ დაცულ ტერიტორიებზე მოგზაურობა დასაშვებია ყველა იმ რეგულაციის გათვალისწინებით, რომელიც საქართველოს მთავრობისა და ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ არის დადგენილი.

მოგზაურთათვის რეკომენდებულია თანხის გადახდა უკონტაქტო გზით ან ბილეთების შეძენა დისტანციურად, ვებგვერდის <https://guru.ge/> საშუალებით,“- ნათქვამია ინფორმაციაში.

ცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ნინო თანდილაშვილმა.

საქართველოს დაცული ტერიტორიების განვითარებისთვის, ასევე, ქვეყნის ტურისტული პოტენციალის შესახებ ინფორმაციის გასავრცელებლად, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და დაცული ტერიტორიების სააგენტო მუდმივად იძიებს ახალ და აღრმავებს საერთაშორისო პარტნიორებთან არსებულ ურთიერთობებს.

ალგეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა

ცენტრის ეზოში, 2 კვირის განმავლობაში, წარმოდგენილი იქნება კორეის ულამაზესი ეროვნული პარკების ამსახველი ფოტოები, შესაბამისი აღწერით.

დედისათვის, კორეაში სხვადასხვა კატეგორიის 22 ეროვნული პარკია: 17 სამთო, 4 სანაპირო და საზღვაო, 1 ისტორიულ-კულტურული. კორეის ეროვნული პარკების მთლიანი ფართობი 6 726 კვ.კმ-ს შეადგენს, რაც კორეის მთლიანი ტერიტორიის (100, 295 კვ.კმ) 6.7%-ია.

2020 წელს, კანდემიის მიუხედავად, დაცულ ტერიტორიებზე რეაბილიტაცია 200 კილომეტრის სიგრძის ეკოტურისტულ ბილიკებს ჩაუტარდა

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ნეძვის ალკვეთილში ახალი ეკოტურისტული ბილიკი გაიხსნა. ბილიკის მოსაწყობი სამუშაოები 2020 წელს დაიწყო და ცოტა ხნის წინ დასრულდა. მოწყობა 13 კმ სიგრძის ახალი და რეაბილიტაცია ჩაუტარდა 19 კმ სიგრძის ბილიკს.

„ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების ნეძვის ალკვეთილში ახალი საინტერესო საფეხმავლო ბილიკი მოწყობა, რომელიც ზღვის დონიდან ორი ათას მეტრზეა და დაინტერესებს ბევრ ვიზიტორს,

რს, ვისაც ეკოტურიზმი და ჩვენი ქვეყნის სილამაზის ხილვა სურს. 2020 წელს, კანდემიის მიუხედავად, დაცულ ტერიტორიებზე რეაბილიტაცია 200 კილომეტრის სიგრძის ეკოტურისტულ ბილიკებს ჩაუტარდა. სამინისტრო მიმდინარე წელსაც მუშაობს ბილიკების რეაბილიტაციისა და ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის მიმართულებით, რაც ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია. მომავალი სამი წლის განმავლობაში კი, დაცულ ტერიტორიებზე, 1200 კილომეტრის სიგრძის ეკოტურისტული ბილიკის რეაბილიტაცია გვაქვს დაგეგმილი“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ეროვნული რეგლამენტის შესაბამისად მარკირებული, წრიული, პანორამული ბილიკი ერთმანეთთან სოფელ ახალდაბას, მთა დიდ ქართას, მთა შუანოს და სოფელ ნეძვს აკავშირებს. ბილიკი საშუალო სირთულისაა და მისი დალაშქვრა როგორც ფეხით, ისე ცხენითაა შესაძ-

ლებელი. ბილიკის გასწვრივ განთავსდა მანიშნებლები, მოწყობილი ფანჩატური, საკემპინგე თავისი საჭირო ინფრასტრუქტურით (სველი წერტილები, საცეცხლური), მთა შუანოსთან კი, 12 ვიზიტორზე გათვლილი ტურისტული კოტეჯი.

„ნებისმიერ ადამიანს, ვინც მოახერხებს, ამ ულამაზეს ბუნებაში აღმოჩნდეს, ალტაცებაში მოიყვანს ეს საოცარი, ხელმეხობელი ბუნება და სუფთა ჰაერი. ვფიქრობ, ნეძვის ბილიკს, რომელიც გავსენით გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან და დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან ერთად, ძალიან კარგი პოტენციალი აქვს როგორც ეკოტურიზმის განვითარებისთვის, ისე ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების თვალსაზრისით“, - აღნიშნა UNDP-ის მოქმედმა ხელმძღვანელმა, ანნა ჩერნიშოვამ.

კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) აღმასრულებელი დირექტორის, თობიას მიუნხმაიერის განცხადებით, პროექტის, რომელიც ერთობლივი ძალისხმევით განხორციელდა, მიზანი ტურისტების მოზიდვა და სამუშაო პერსპექტივების

შექმნა; ის, ერთდროულად, ეკოტურისტული და სოციალური განვითარების შესაძლებლობას იძლევა.

ნეძვის ბილიკის მოწყობა გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ფინანსური მხარდაჭერით, კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF), გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდისა (GEF) და შვედეთის მთავრობის ხელშეწყობით „დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის გაუმჯობესება“ პროექტის ფარგლებში განხორციელდა. ჯამური ინვესტიციის ოდენობამ 230 000 ლარი შეადგინა.

ახალი ეკოტურისტული ბილიკი, თანამდევნი ინფრასტრუქტურით, კიდევ უფრო პოპულარულს გახდის ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს და მეტ ვიზიტორს მოიზიდავს.

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში სხვადასხვა სირთულისა და ხანგრძლივობის 18 ეკოტურისტული ბილიკია, საიდანაც 12 საერთაშორისო სტანდარტით მოწყობილი და მარკირებულია, 6 ბილიკის მოსაწყობი სამუშაოები კი, დასრულების ეტაპზეა.

ინტერვიუ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის გარემოს ინტეგრირებული კონტროლის სამსახურის ინსპექტორ ემა ბარკალაიასთან

ქალბატონი ემა სანარმოების კონტროლის განყოფილების ინსპექტორია და წლების განმავლობაში, რეგულირების ობიექტების ინსპექტირების პროცესში აქტიურადაა ჩართული. იშვიათად ნახავთ ადამიანს, რომელიც სამსახურზე და იმ სფეროზე, სადაც 45 წელია მუშაობს, მსგავსი ენთუზიაზმით საუბრობდეს.

„უზომოდ მიყვარს ჩემი საქმე. მეამაყება და მუდმივად მაქვს შეგრძნება, რომ გარემოს დაცვისთვის, შესაბამისად, მომავალი თაობებისთვის კარგს ვაკეთებ“, - აცხადებს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის, გარემოს ინტეგრირებული კონტროლის სამსახურის ინსპექტორი ემა ბარკალაია.

რა მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდნენ სანარმოები, რა სამართალდარღვევები ფიქსირდება მათი მხრიდან და რა იგეგმება იმისთვის, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს სანარმოებიდან ჰაერის და გარემოს დაბინძურება - აღნიშნულ საკითხებზე პასუხებს ემა ბარკალაიასთან ინტერვიოდან შეიტყობთ.

- 2019 წლიდან, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი რეგულირების ობიექტებს ახალი, რისკების ანალიზზე დაფუძნებული მეთოდოლოგიით ამოწმებს. 2 წლის შემდეგ, შეიძლება ითქვას, რომ მეთოდოლოგიამ გაამართლა?

- მეთოდოლოგია დეპარტამენტს საშუალება აძლევს, განსახორციელებელი შემოწმებები ეფუძნებოდეს სისტემურ დაგეგმვას, ეკოლოგიური და სხვა რისკების ანალიზის გათვალისწინებით. სწორედ აღნიშნული მეთოდოლოგიით ხდება პრიორიტეტების დადგენა, სხვადასხვა ალგორითმის გამოყენებით. რისკის შეფასება კი, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია დაგეგმვის პროცესში. ზოგიერთ საქმიანობას ან ტექნოლოგიურ პროცესს გააჩნია პოტენციურად უფრო ძლიერი მავნე ზემოქმედება გარემოზე, რაც საჭიროებს შედარებით ინტენსიურ კონტროლს. ამასთან, სხვა შედარებით დაბალი რისკის სანარმოების შემოწმება შეიძლება განხორციელდეს 2-3 წელიწადში ერთხელ, თუ, რა თქმა უნდა, დეპარტამენტში კონკრეტულ სანარმო-სთან დაკავშირებით არ შემოვიდა საჩივარი. ასეთ შემთხვევაში, ჩვენ დაუყოვნებლივ ვახდენთ რეაგირებას და ხდება სანარმოს არაგეგმური შემოწმება.

- დეპარტამენტის მიერ, ბოლო წლებში, დაახლოებით, რამდენი სანარმო შემოწმდა და რა რაოდენობის სამართალდარღვევა გამოვლინდა?

- 2019 წლიდან დღემდე, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში მოქმედი კომპანიების საქმიანობის გეგმური თუ არაგეგმური ინსპექტირების შედეგად, სამწუხაროდ, გარემოსდაცვითი

კანონმდებლობის, დაახლოებით, 4 270-მდე დარღვევის ფაქტი გამოვლინდა. მათ შორის იყო სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნების შემცველი ფაქტებიც. რაც შეეხება სამართალდარღვევებს, კონკრეტულ სანარმოებზე რომ არ ვისაუბროთ, მოგახსენებთ სექტორებს - მეტალურგია, ფეროშენადნობი, ასფალტის, ცემენტისა და ბეტონის სანარმოები, ასევე, ნარჩენების მართვის კოდექსით დადგენილი მოთხოვნების შესრულებლობა სხვადასხვა სექტორში, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის მოთხოვნების დარღვევა და ა.შ. განსაკუთრებით გამოვყოფდი რუსთავსა და ფოთში მოქმედ მსხვილ დამაბინძურებელ სანარმოებს. დეპარტამენტმა კომპლექსური შემოწმებები განახორციელა და დეტალური იდენტიფიცირება მოახდინა რა პრობლემები/შეუსაბამობები არსებობდა ამ სანარმოებში. პროცესი გრძელდება და თანმიმდევრულად მივყვებით, რომ ყველა გამოვლენილი დარღვევა აღმოფხვრას და სანარმოები შესაბამისობაში მოვიდნენ ყველა იმ მოთხოვნებთან, რასაც ეროვნული კანონმდებლობა ითვალისწინებს.

არ შემიძლია არ ვახსენო ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების 2020-2022 წლების გეგმა, რომელიც მთავრობის განკარგულებით დამტკიცდა და რომლის შემუშავების პროცესშიც აქტიურად იყო ჩართული დეპარტამენტი. გეგმა მნიშვნელოვანი და კომპლექსური დოკუმენტია ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრობლემის მოსაგვარებლად, რაც აერთიანებს საშუალოვადიან პერიოდში ქ. რუსთავში ჰაერის ხარისხის გასაუმჯობესებლად მიმართულ ღონისძიებებს და ამ გეგმის შედგენისათვის უმნიშვნელოვანეს წინაპირობას წარმოადგენდა სწორედ ის ინფორმაცია, რომელიც ჩვენ წარვადგინეთ რუსთავის სამრეწველო ზონაში განთავსებული ობიექტების 2019-20 წლებში ჩატარებული შემოწმებების შედეგების შესახებ.

პანდემიის დროსაც არ გავჩერებულვართ. 2020 წლის 1 მარტიდან დღემდე, ინსპექტირების შედეგად, 1600-ზე მეტი დარღვევა გამოვავლინეთ. ფრთხილად და დანუსებული რეგულაციების დაცვით ვმოქმედებდით. ადამიანებს, სრულიად სამართლიანად აქვთ მოთხოვნა, იცხოვრონ ჯანმრთელობისათვის უვნებელ გარემოში და შესაბამისად, ხშირი იყო შეტყობინებები და საჩივრები.

- რა შემთხვევაში ამოწმებთ სანარმოებს არაგეგმურად და ასეთ დროს, როგორი რეაქცია აქვთ მფლობელებს, უკმაყოფილებას ხომ არ გამოთქვამენ „მოულოდნელი კონტროლის“ გამო?

- ობიექტის არაგეგმური შემოწმება ხდება საჩივრის, მედიაში ან სოციალურ ქსელში გავრცელებული ინფორმაციის, ან უმეტესად, სამინისტროს ცხელ ხაზზე შემოსული შეტყობინების საფუძველზე. ჩვენ, დაუყოვნებლივ გავდივართ ადგილზე და თუ პირველადი ინსპექტირების შედეგად გამოიკვეთება გარემოებები, რომელიც საჭიროებს დეტალურ შესწავლას, ხორციელდება ობიექტის არაგეგმური, კომპლექსური შემოწმება. ჩვენი დაკვირვებით, უმრავლეს შემთხვევაში, დარღვევები უკავშირდება არა იმას, რომ მათ გამიზნულად არ შეასრულეს ესა თუ ის მოთხოვნა, არამედ კანონმდებლობის სრულყოფილად არ ცოდნას. რთული და მრავალმხრივია გარემოს დაცვის კანონმდებლობა, უამრავი საკანონმდებლო აქტი და მოთხოვნაა და, შესაბამისად, თუ კომპანიას არ ჰყავს ამ სფეროში კარგად გარკვეული გარემოსდაცვითი მენეჯერი, არღვევენ წინა წლებთან შედარებით, სანარმოების მფლობელების დამოკიდებულება შეიცვალა. ამის მიზეზი

ისიცაა, რომ დღეს უკეთ ერკვევიან კანონმდებლობაში, უფრთხილდებიან რეპუტაციას და ა.შ. გარდა ამისა, ცდილობენ გაეცნონ რა მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდნენ; ჩვენი ფუნქციების შესახებაც უკეთ იცინან.

- ეს დეპარტამენტის ეფექტიანი მუშაობის შედეგია?

- რა თქმა უნდა, ეს დეპარტამენტის და ზოგადად, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ეფექტიანი მუშაობის შედეგია. როგორც წესი, სანარმოს დაჯარიმებას აქვს პრევენციული ეფექტიც - როცა კომპანია იგებს, რომ სხვა სანარმო დაჯარიმდა, ცდილობს გამოასწოროს ხარვეზები. ზოგადად, გარემოს დაცვაზე დღე ყველა აქტიურად საუბრობს. შესაბამისი კანონმდებლობაც გამკაცრებულია და უფრო იხვეწება. ძალიან აქტიურად მუშაობს ცხელი ხაზიც და მოქალაქეებმა იციან, რომ ნებისმიერი სავარაუდო გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევის დაფიქსირების შემთხვევაში, უნდა დარეკონ 153-ზე. მოქალაქეები აქტიურობენ და იმედი აქვთ, რომ შესაბამისი რეაგირება აუცილებლად იქნება. ჩემთვის ხშირად უთქვამთ, რომ ჩვენი თანამშრომლები, ცხელ ხაზზე შემოსული შეტყობინების საფუძველზე, დაუყოვნებლივ გადიან დანიშნულების ადგილზე. დღეს, მედიაც მეტად არის დაინტერესებული გარემოსდაცვითი საკითხების გაშუქებით. ამის ერთ-ერთი მიზეზი ისიცაა, რომ ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით, გარემოს დაცვას უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება და ჩვენს ქვეყანას, ამ მიმართულებით, არაერთი ვალდებულება აქვს აღებული. მათ შორის, კი, ერთ-ერთი უმთავრესი, სწორედ ჰაერის ხარისხი და სამრეწველო ემისიებია.

- რა უმთავრეს მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდნენ სანარმოები და რა ახალ ვალდებულებებს აკისრებს მათ კანონი „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ და სხვა საკანონმდებლო ცვლილებები, რომელსაც პარლამენტმა არც ისე დიდი ხნის წინ დაუჭირა მხარი?

- ეს კანონი ემსახურება გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემის ჩამოყალიბებას. შეიქმნა მყარი სამართლებრივი საფუძველი არა მხოლოდ მსხვილმასშტაბიანი სამუშაოების განმახორციელებელი კომპანიებისთვის, არამედ ყველა სანარმოსათვის, ვისი საქმიანობის შედეგადაც შესაძლოა ზიანი მიადგეს გარემოს. კომპანიები ვალდებული იქნებიან უზრუნველყონ ზიანის პრევენცია/შერბილება. იმ შემთხვევაში კი, თუ მათი საქმიანობის შედეგად, გარემოს მაინც მიაღებდა მნიშვნელოვანი ზიანი, ვალდებულებები იქნებიან შეასრულონ ზიანის გამოსწორების ღონისძიებები. მსგავსი მიდგომა არსებობს ყველა ევროპულ ქვეყანაში. ამ კანონის მიღებით საფუძველი ჩაუყარეთ ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოებული გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემას, რომელიც დაფუძნებულია პრინციპზე „დამაბინძურებელი იხდის“ და რომლის მიზანიაცაა გარემოსთვის მიყენებული ზიანის პრევენცია, აღმოფხვრა/შერბილება და აღდგენა. რაც შეეხება, ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ცვლილებას „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ კანონში და ასევე სანქციების გამკაცრებას - ამ მიმართულებით, კანონმდებლობით ჰაერის დამბინძურებელი სანარმოებისათვის ერთ-ერთი მთავარი მოთხოვნაა, სანარმოებს ჰქონდეთ დაბინძურებული ჰაერის გამწმენდი დანადგარები/მოწყობილობა, ისინი ეფექტურად მუშაობდეს და უზრუნველყოფდნენ ატმოსფეროში მავნე ნივთიერების გაფრქვევების შემცირებას. არის შემთხვევები, როცა სანარმოს აქვს შესაბამისი დანადგარი, თუმცა ფინანსური სახსრების ეკონომიის, ან ელექტროენერჯის გადასახადის დაზოგვის მიზნით არ ამუშავებდნენ. ახალი ცვლილების თანახმად, იცვლება მიდგომები და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების რეგულირების მიზნით, უმსხვილესი სტაციონარული წყაროებისთვის, სავალდებულო ხდება ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების ორგანიზებული გაფრქვევების

ფაქტობრივი რაოდენობის უწყვეტი განსაზღვრა. ამდენად, ჩამოყალიბდება სწორი და ევროპულ სტანდარტებთან შესაბამისი თვითმონიტორინგის სისტემა, რომლის შედეგად შესაძლებელი იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან დაკავშირებით რეალური სურათის მიღება. ეს ხელს შეუწყობს კომპანიების მიერ ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემთხვევების დაუყოვნებლივ იდენტიფიცირებას, ასევე, მათ დროულ აღკვეთას და კონკრეტული დაბინძურების ფაქტებზე ადეკვატურ და დროულ რეაგირებას.

არის სხვა ვალდებულებებიც - თუ სანარმოში წარმოიქმნება დაბინძურებული ჩამდინარე წყალი, კომპანია ვალდებულია ჩაშვებამდე განმინდოს წყალი გამწმენდი ნაგებობის საშუალებით. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ სანარმოში წარმოქმნილი ნარჩენების დახარისხებას ახდენდეს ისე, როგორც ეს ნარჩენების მართვის კოდექსით არის გათვალისწინებული და გასანადგურებლად გადასცემდეს იმ კომპანიას, ვისაც აქვს შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება. ეს არის ის მინიმალური მოთხოვნები, რომლებსაც კანონმდებლობა და შესაბამისად, ჩვენი სამსახური სანარმოებს უყენებს.

- სანქციების გამკაცრებას შემაკავებელი ეფექტი ექნება?

- სამართალდარღვევათა კოდექსში შეტანილი ცვლილებების შედეგად ატმოსფერული ჰაერის დაცვასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დარღვევებისთვის დაწესდა ადეკვატური სახდელები, რაც უზრუნველყოფს სამართალდარღვევების რეალურ პრევენციას და შესაბამისად, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის დაცვა-გაუმჯობესებას.

ამასთან, ვინაიდან „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ კანონის შესაბამისად, მისი მოქმედება არ გავრცელდება შემთხვევაზე, რომელიც გამოწვეულია დიფუზიური ხასიათის ემისიებით (ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება, ხმაური, ვიბრაცია, ელექტრომაგნიტური გამოსხივება) და აღარ მოხდება ჯარიმასთან ერთად ზიანის ანაზღაურების დაკისრება, აუცილებელი იყო ატმოსფერული ჰაერის დაცვასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დარღვევისათვის პასუხისმგებლობის შესაბამისი გამკაცრებაც. შესაბამისად, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების გადამეტებისთვის, აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების ექსპლუატაციის წესების დარღვევისთვის, აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების გამოუყენებლობისთვის, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობის დარღვევისთვის გაიზარდა სანქციების ოდენობა. სანქციების ოდენობა შერჩეულია სამართალდარღვევის შედეგების სიმძიმის მიხედვით და იმგვარად, რომ ჯარიმებმა იქონიონ შემაკავებელი ეფექტი. ამავდროულად, როგორც უკვე აღვნიშნე, დაბალი ჯარიმების არსებობის შემთხვევაში, კომპანიებს ერჩიათ მისი გადახდა და არ ხდებოდა გამწმენდი ნაგებობების გამართული ფუნქციონირება. ვფიქრობ, მაღალი ჯარიმები კომპანიების მხრიდან ამ მიმართულებით გარკვეული ფინანსური ინვესტიციების განხორციელებას უზრუნველყოფს.

- და ეს ცვლილება ბიზნესს გარკვეულ პრობლემებს ხომ არ შეუქმნის?

- ვისაც მხოლოდ ცუდის დანახვა უნდა, დაინახავს კიდევ და გეთანხმებით, შესაძლოა არსებობდეს მოსაზრება, რომ ჯარიმების გაზრდით, ბიზნესს შეიძლება პრობლემები შეექმნას. მაგრამ მოდით ამ სიახლეს სულ სხვა კუთხით შევხედოთ - ამით საშვილიშვილო საქმეს გავაკეთებთ. ჩვენთვის უმნიშვნელოვანესია და ვთანხმდებით, რომ რაც მეტი სანარმო იქნება ქვეყანაში, ეკონომიკაც უფრო ძლიერი იქნება და მეტი ადამიანი დასაქმდება, მაგრამ ეს არავითარ შემთხვევაში არ უნდა მოხდეს ჰაერის დაბინძურების, შესაბამისად, მოსახლეობის ჯანმრთელობის გაუარესების ხარჯზე. ატმოსფერულ ჰაერს ადმინისტრაციული და გეოგრაფიული საზღვრები არ აქვს.

7 ივნისს, „სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღე“ სლოგანით - „სურსათის უვნებლობა ყველას გვცხება“, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციისა და ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) მიერ, 2019 წელს დაწესდა. მისი მიზანია სურსათის უვნებლობის რისკების პრევენცია და მართვა. წელს, მსოფლიომ მთავარ გზავნილად „უვნებელი სურსათი ჯანმრთელი მომავლისთვის“ აირჩია.

სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღის აღსანიშნავად, სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლებს მიმდინარე წლის ანგარიში წარუდგინა.

ლონისძიებას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი დაესწრო და ყურადღება მიღწეულ შედეგებსა და გამოწვევებზე გაამახვილა.

„გადაჭარბების გარეშე შეგვიძლია ვთქვათ, რომ სურსათის უვნებლობის კუთხით სამინისტრო უწყვეტ რეჟიმში, თანმიმდევრულად მუშაობს და მნიშვნელო-

ვანი პროგრესიც გვაქვს. რა თქმა უნდა, გამოწვევები ამ სფეროში ჯერ კიდევ რჩება. ერთი ძალიან მნიშვნელოვანი, რაზეც ყურადღება უნდა გავამახვილოთ, არის ის, რომ სურსათის უვნებლობა და უვნებელი სურსათი არ არის მხოლოდ სახელმწიფოს პასუხისმგებლობა, ეს არის მთლიანად საზოგადოების, თითოეული მეწარმის, შესაბამისი ასოციაციების პასუხისმგებლობა. უკეთესი შედეგი მხოლოდ ერთობლივი ძალისხმევით შეგვიძლია მივიღოთ“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ლონისძიებაზე აღინიშნა, რომ სურსათის ეროვნული სააგენტო აქტიურად

თანამშრომლობს მსოფლიოს წამყვან საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, იზიარებს და ნერგავს მათ მიერ აღიარებულ სტანდარტებს. 2015-2020 წლებში, DCFTA-ის შეთანხმების ფარგლებში, სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიის და მცენარეთა დაცვის მიმართულებით, ევროკავშირის კანონმდებლობასთან 146 სამართლებრივი აქტი დაახლოვდა.

მიმდინარე წელს, სხვადასხვა პროფილის ბიზნესოპერატორებთან 10 650 სახელმწიფო კონტროლი (ინსპექტირება, დოკუმენტური შემოწმება, ზედამხედველობა) განხორციელდა. გამოვლინდა 888 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა. მონიტორინგის ფარგლებში აღებულია 656 ნიმუში (ცხოველურ და არაცხოველურ სურსათში ნიმუშების კვლევა ხორციელდება სხვადასხვა პარამეტრზე, მათ შორის: სახეობრივი, აკრძალული ნივთიერებები, მძიმე მეტალები, პესტიციდები, ნარჩენები, ტრანსცხიმები, გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმები, სალმონელა, ლისტერია).

ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვისა

და ეპიზოოტიური კეთილსამედობისთვის, სააგენტოს ვეტერინარებმა, მთელი ქვეყნის მასშტაბით, 1 964 587 ვეტერინარული მანიპულაცია ჩაატარეს; იდენტიფიცირებულია 184 774 სული მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვი; სეზონური გადარეკვისას, გარეგანი პარაზიტების საწინააღმდეგოდ დამუშავდა 327 453 მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვი.

ფერმერთა ინტერესების დაცვის მიზნით, გააქტიურდა ვეტერინარული და მცენარეთა დაცვის საშუალებების კონტროლი.

აქტიურად მიმდინარეობს მცენარეთა დაცვის ღონისძიებები, მათ შორის, აზიურ ფაროსანასთან ბრძოლის პროცესი.

კიტრის მოვლა-მოყვანის მოკლე ცნობარი დაწყები ფერმერებისთვის

ნიადაგის დამუშავება

აღმოსავლეთ საქართველოში ნიადაგი შემოდგომაზე უნდა მოიხნას, დასავლეთ საქართველოში - ადრე გაზაფხულზე. მოხვნის სიღრმე 30-35 სმ.

ნიადაგის გაფხვიერება

ნიადაგის გაფხვიერება დაფარცხვას მიმართავენ აპრილში, გამოიყენება დისკებიანი კულტივატორი, კბილებიანი ფარცხი ან დანებიანი კულტივატორი.

თესვა და ჩითილების გამოყვანა

აპრილის პირველ ან მეორე დეკადაში ითესება ერთჯერად ჭიქებში ან სპეციალურ კასეტებში, კასეტებში იყრება ნეიტრალური რეაქციის მქონე ტორფის სუბსტრატი და აგრო პერლიტის ნაზავი, კიტრის მცენარის თესვები ითესება 2-3 სმ სიღრმეზე. ჩითილები უნდა გამოიყვანოს საჩითილეში რომ დაცული იყოს ტემპერატურული რეჟიმი. კიტრი შეიძლება მოვიყვანოთ პირდაპირ ღია გრუნტში დათესვით. ღია გრუნტში ითესება აპრილის, მაისის, ივლისის და აგვისტოს თვეებში. თესვის ნორმა 4-8 კგ/ჰა, თესვის სიღრმე 3-5 სმ.

ჩითილების მოვლა

მოიცავს მორწყვას, დაცვას დაბალი ტემპერატურების ზემოქმედებისაგან,

დაცვას მავნებლებისაგან - მახრები, ჭიჭინობელა და სხვა. მავნებლების წინააღმდეგ გამოიყენება - ფორსი, პირინექს სუპერი, პრიბანი, დურსბანი და სხვა მათი ანალოგები. ფესვის სიღრმის საწინააღმდეგოდ გამოიყენება - პრევიკურ ენერჯი, პროპაკური, აპრონ XL ან სხვა მათი ანალოგები.

ჩითილების გადარგვა

გადარგვა ხდება აპრილის ბოლოს მაისის დასაწყისში, ამ დროს ჩითილები არიან 12-15 სმ სიმაღლის, 20-25 დღის ასაკის. მცენარეთა გადარგვა ხდება ტენიან ნადაგში, მწკრივად დარგვისას მწკრივებს შორის მანძილი განსხვავებულია ჯიშების მიხედვით. გრძელბარდიანი ჯიშებისათვის მწკრივებს შორის მანძილი 90-100 სმ-ია, მოკლებარდიანი ჯიშებისათვის - 70 სმ. მცენარეებს შორის 15-20 სმ.

მცენარეთა მორწყვა

გადარგული მცენარეები ირწყვება 3-5 დღეში ერთხელ (კლიმატური პირობებისა და საჭიროების მიხედვით). მთელი ვეგეტაციის მანძილზე მაისიდან სექტემბრის ჩათვლით პერიოდში ირწყვება 15-25-ჯერ.

სარეველების მოცილება და ნიადაგის გაფხვიერება

გადარგვიდან ორი კვირის შემდეგ ივ-

ნისის დასაწყისში მიმართავენ რიგთაშორისების პირველ გაფხვიერებას და სარეველათა მოცილებას. ამავე დროს ტარდება მცენარეთა დამატებითი გამოკვება მინერალური და ორგანული სასუქებით, ნიადაგის ქიმიური ანალიზის შედეგებიდან გამომდინარე. ნიადაგის გაფხვიერება შესაძლებელია დაგვირდეს 2-3 ჯერ.

მცენარეთა დაცვა

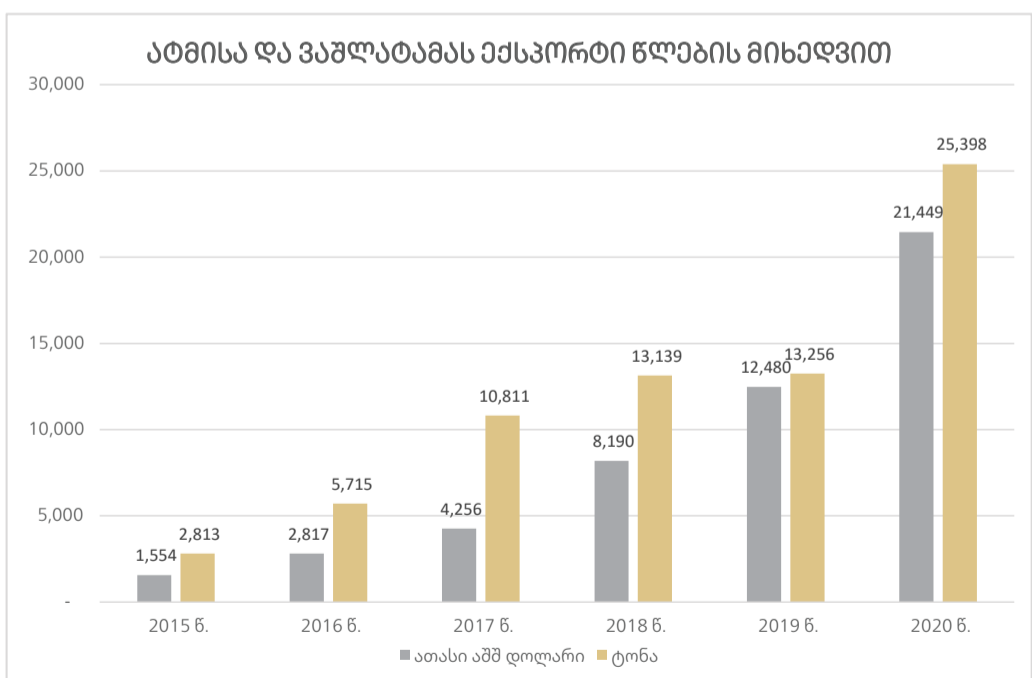
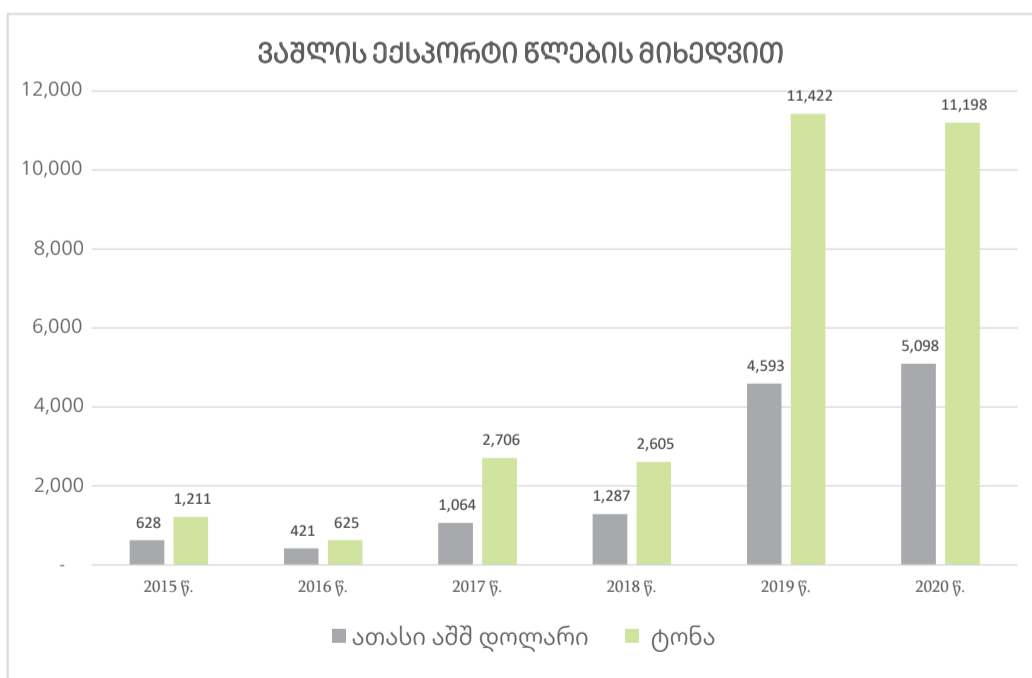
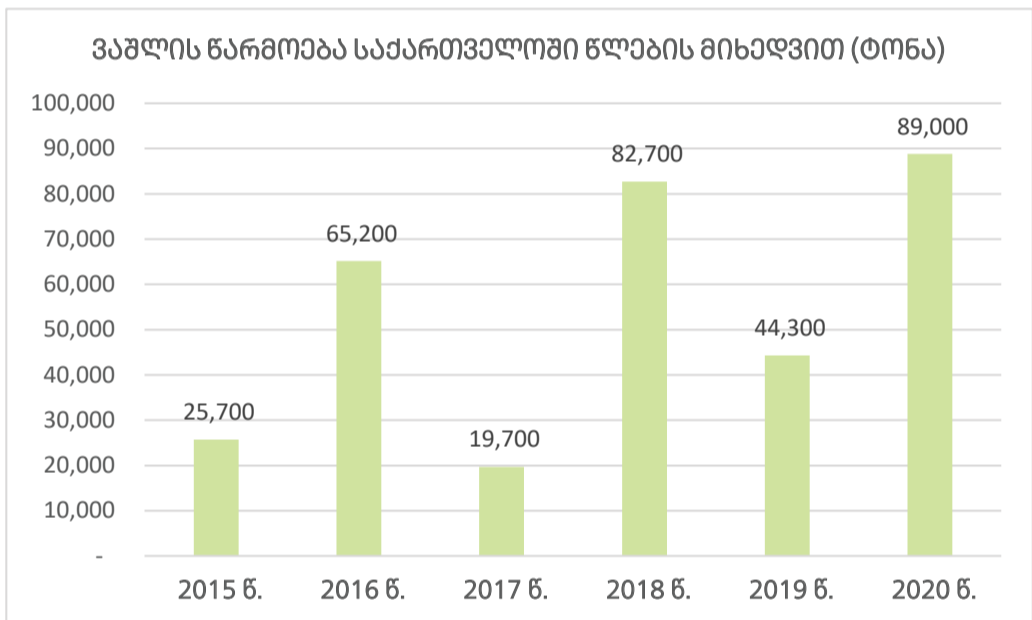
მცენარეთა დაცვა მავნებლებისა და დაავადებებისაგან საჭიროა მთელი

ვეგეტაციის მანძილზე. ფუნგიციდებიდან გამოიყენება: რიდომილ გოლდ მც, აკრობატ მც, კუპროქსატი, კუპერვალი, ანტრაკოლი ან სხვა მათი ანალოგები, ინსექტიციდებიდან გამოიყენება აქტარა, კონფიდორ მაქსი, სპინტორი, კრალი და სხვა მათი ანალოგები.

მოსავლის აღება

მოსავლის აღება მიმდინარეობს ივნისიდან სექტემბრის ჩათვლით, მოსავლიანობა 50-60 ტონა ჰექტარზე.

ფასები ფერმის კართან (1 კგ-ის ფასი)

	2015	2016	2017	2018	2019
ვაშლი	0.69	0.58	0.72	0.47	0.84
ატამი, ვაშლათამა	0.95	0.43	0.53	0.78	0.90

წარმოება (ათასი ტონა)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
ვაშლი	25.7	65.2	19.7	82.7	44.3	89.0
ატამი, ვაშლათამა	23.1	33.3	32.3	27.5	22.3	28.2

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო კრწანისის ტყეპარკის აღდგენასა და განახლებაზე აქტიურად მუშაობს

მასშტაბური სამუშაოების განხორციელების შემდეგ, ტყე-პარკი თავის ძირითად ფუნქციას დაიბრუნებს და გახდება მნიშვნელოვანი რეკრეაციული სივრცე ორ ქალაქს - თბილისსა და რუსთავს შორის. ტყე-პარკის ტერიტორიაზე გადაადგილება მხოლოდ ფეხით, ველოსიპედით ან მინი ელექტროავტომობილით იქნება შესაძლებელი.

ამ ეტაპზე, ტყეპარკის ტერიტორიაზე, მდინარე მტკვარზე, მიმდინარეობს მძლავრი სატუმბო სადგურის მშენებლობა, რომელიც მტკვრის წყალს ტერიტორიაზე მდებარე 8 ტბას და ქალის ტყის კორომების სარწყავ არხებს მიაწვდის. სამუშაოები დაფინანსებულია გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდისა (GEF) და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) პროექტის „მტკვარი 2“ მიერ.

აღსანიშნავია, რომ კრწანისის ტყე-პარკის განახლებისა და აღდგენის მიმდინარე სამუშაოების ფარგლებში, უკვე მოენყო 100 კვტ. მზის ელექტროსადგური; ხეების უკანონო წრის აღკვეთის და ბრაკონიერებისაგან დაცვის მიზნით, შემოიღობა ტყე-პარკის ტერიტორიის 150 ჰა ფართობი.

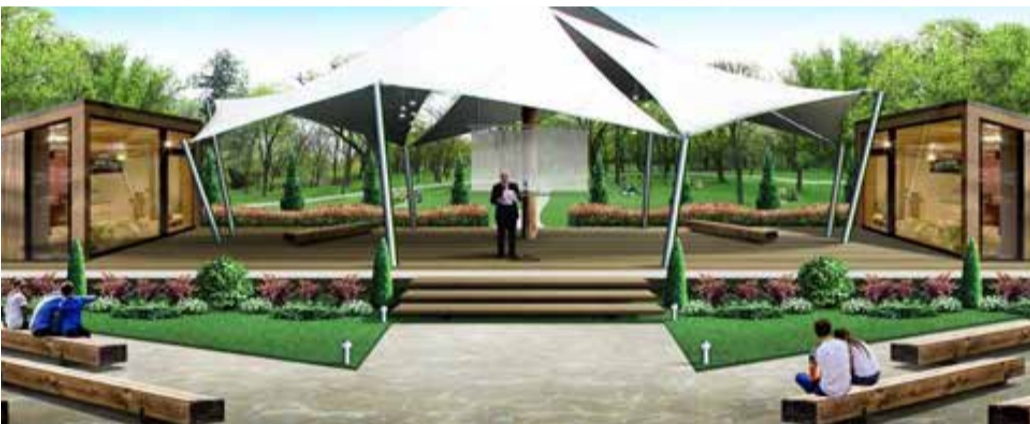
სამომავლოდ, დაგეგმილია მტკვრის სახეობათა თევზსაშენის მშენებლობა, დამშრალი 7 ტბორის აღდგენა - დათევზიანება, 50-მდე საპიკნიკე ლოკაციის მოწყობა, „წითელი ნუსხის“ სახეობების დენდრო პარკის, მწვანე საბჭოს შენობის, ტურისტული მოსასვენებელი ზონისა და სპორტსმენ მეთევზეთა კლუბის მოწყობა.

საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობის ხე-მცენარეთა დენდრო პარკი

მწვანე საბჭოს შენობა

საკონფერენციო დარბაზი-ლია სცენა

თევზსაშენი

ტურისტული მოსასვენებელი ზონა

მოსასვენებელი ზონა

სპორტსმენ მეთევზეთა სახლი

ხელოვნური მდინარე

